

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 8 (2815) 2004 FEBRUARY-VASARIS 24 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina - \$1

Jei parpuolęs pagarbinsi...

Po nepriklausomybės atstatymo laikui bėgant išsiryškina vis dėlto ne 40 partijų, bet dvi gyvenimiškos neregistruotos "partijos", sakykime – savažiurių ir plačiaregių.

KURIŲ daugiau, tesprendžia jie patys. Pirmieji savo išsilavinimą, patirtį, laiką, energiją ir visas kitas teigiamas Dievo duotas galias ir gerąsias savybes skiria pirmiausia savo kiemui, savo reikalams, savajai asmeninei naudai bei visokeriopai gerovei. Kokį darbą jie bedirbtų, kokiose valdžios ar visuomeninės veiklos struktūrose jie bebūtų įsipareigoję, saugoja ir budi, kad atliekamos užduotys nekenktų jų asmeniniams planams stiprėti ekonomiškai, viskuo aprūpinti šeimą, gimines, gerus draugus, nepraleidžiant progų didinti savo pajamas, jei tik įstatymai leidžia arba pasinaudojimas kaip nors pateisinamas. Žodžiu, dalykas vienas ir aiškus – pirmiausia žiūrėti savęs. Kai kuriems tokie žmonės atrodo gudrūs, apskrūs, mokantys gyventi. Kiti juos pavadina karjeristais, savanaudžiais, net išnaudotojais. Gal kai kurie ir pavyzdžiais tampa jaunesniesiems, besidairantiems kaip pradėti gyvenimą. Antrieji pasiryžę save išdalinti, kad ir kiti ką gautų iš to, ką jis pats turi. Jie tikisi visai kitokių nuopelnų ar uždarbių. Išskyla net ir tokių, kuriems artimas tampa brangesniu už jį patį. Jie savo prigimtimi, išsiskleidimu ar pažiūromis nepritaria egoizmo siautėjimui ir bando mokymais, pavyzdžiais, kitokių gyvenimo būdu bei darbuote bent kiek atsverti vis gilyn smingančią materialistinę orientaciją. Gali kilti klausimas, ar tai įmanoma? Yra pagrindo manyti, kad taip, nes atidžiau pasižvalgčius jau matyti įvairiais būdais besireiškiančių šviečiančių atsvaros taškų.

VIS dėlto materialistiniai poveikiai, kaip daug kur, taip ir Lietuvoje, temdo tuos atsvaros taškus, painioja ir maišo vertybių susiklostymus. Vakarietiškoji civilizacija, kuri dar taip neseniai buvo garbinama už įvairiopa pažangą žmogaus gyvenimui lengvinti, šiandien pradeda pagrįstai kritikuoti. Pasigirsta balsų, ar ne per toli nueita, ar ne tuo keliu eita? Mat kyla rūpestis dėl žmogaus visumos, kad jis būtų išlaikytas toks, koks iš tikrųjų yra, kad nebūtų tik vienpusiškai vertinamas. Teigiama, kad visumos atsisakoma pakartojant ir jau viešai deklaruojant kažkada velnio ištartą "nekleusysiu". Toji pakartota ištartis padėjo pagrindus susidaikinti, kitokios gyvenimo prasmės ieškoti, išklaišti ir neribotą laisvę, kur "jei parpuolęs ant žemės pagarbinsi mane, visa bus tavo" (Lk.3,30-4,10). Ir vis daugiau ir daugiau, nes gundytojo siūloma karalystė labai plati. O ir parpuolusių netrūksta. Dialogo nepaisymas tiek Rytuose, tiek Vakaruose privedė žmones prie daiktų ir malonumų garbinimo. Tam nepritariantieji, ypač religinių bendruomenių vadovai, pradėti laikyti trukdytojais, kurie kišasi į asmeninius gyvenimus, varžo laisvę, garantuotas valstybinių konstitucijų. Ne paslaptis, kad tai atsispindi ir šių dienų Lietuvoje. Stebinti ir vertinant tokias apraiškas, kyla klausimas, kokių būdu išreiškiamas tas vadinamasis tautos atgimimas, apie kurį jau gana plačiai pradėta kalbėti nuo pat pirmųjų laisvėjimo metų? Atrodo, kad tas atgimimas praktiškai reiškia tik didesnę savarankiškumą. Negi tik tiek? Atgimimas, kaip ten šiandien bebūtų, yra dvasinis reiškinys. O tuo, kaip matyti, tesirūpina nedidelės jaunimo grupelės, dalis tikinčiųjų bei altruistų. Reikia tikėtis, kad toji šviečiančioji atsvara stiprės, nes juk žmogui išlikti savimi yra didesnė vertybė, negu visos medžiaginės gėrybės sudėjęs kartu. Č.S.

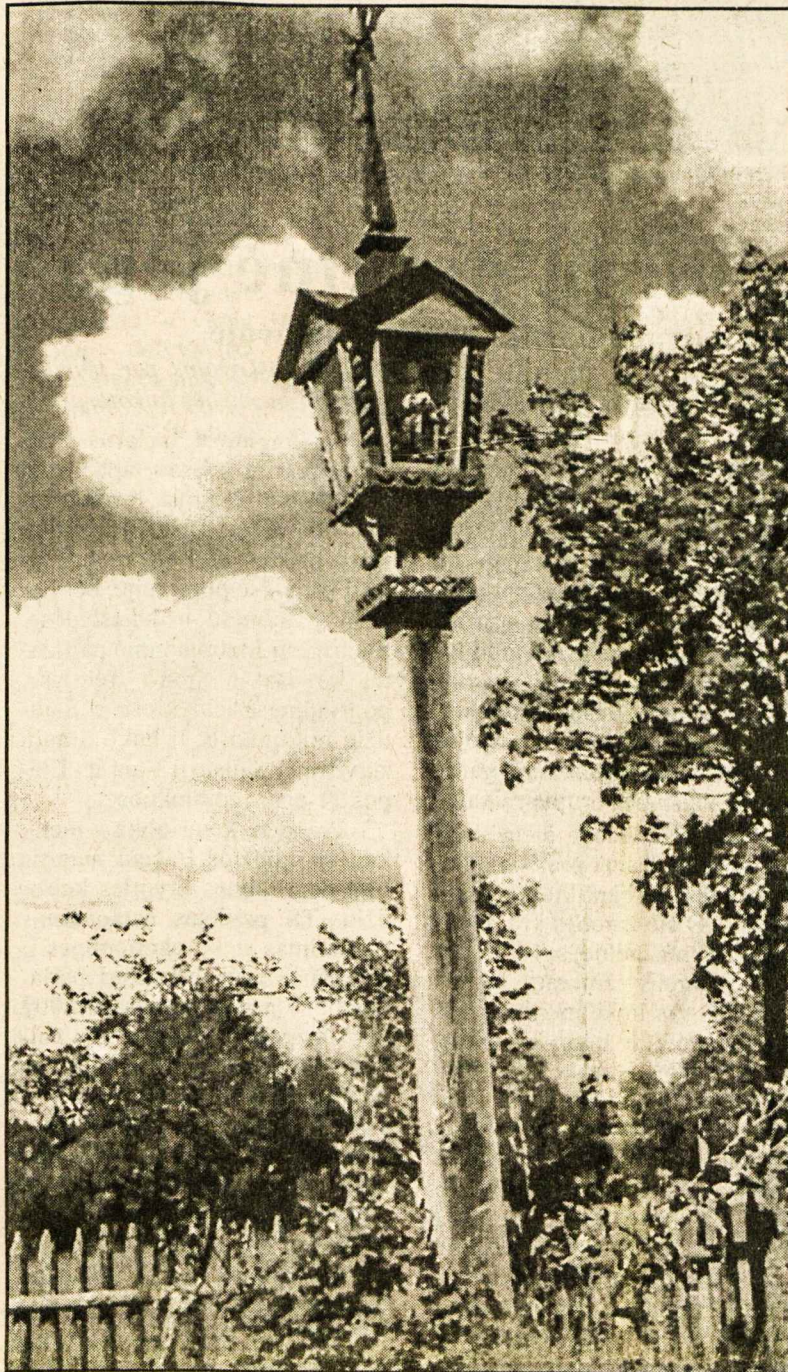
KANADOS ĮVYKIAI

Organizuotų nusikaltimų grupuotės

Organizuoto nusikaltimo ir terorizmo grupuotės vis daugiau naudojasi Kanados įstatymais, kurie nepasizymi griežtumu imigracijos srityje, lengvomis baudėmis kriminoliniams nusikaltėliams, labai silpnai apsaugotomis ir ilgomis krašto sienomis bei vandenynų pakrantėmis. Šį pareiškimą padarė JAV kongreso ir vidaus apsaugos agentūra. Kanados teisų ir laisvės charta bei Imigracijos ir pabėgėlių globos aktas dažnai keltasi su naujai išleistu priešterrorizminiu įstatymu. Kanadoje nesibaigiančia dėl galinčių įvykti teroristinių veiksmų. Vienintelis žinomas al-Qaeda teroristas, mėginęs 1999 metais pervaziuoti Kanados JAV sieną su 45 kg. sprogmenų, buvo sulauktytas JAV-se. Kanadoje jis anksčiau buvo teisiamas už mažvagystę, tačiau nebuvo baustas laisvės atėmimu. Net po penkerių metų nuo šio įvykio amerikiečiai baiminasi dėl Kanados pareigūnų nuolaidumo ir įstatymų švelnumo. Kanados pasienio policija neseniai sulai-

kė vieną amerikietę moterį, kuri Kanados pasienyje buvo sulaukta, nes automobilyje turėjo granatą. Kai paaiškėjo, kad moteris yra amerikietė, ji karinėje bazėje esančio kario žmona ir tikrai paklydusi, ji buvo perduota Kanados imigracijos pareigūnams ir grąžinta į JAV. Dėl šio įvykio pasienio sargyba net kelias valandas buvo uždariusi perėjimo punktą.

Valstybės generalinės revizorės Sheila Fraser pranešimas sukėlė didžiausią rūpestį Kanados ministeriui pirmininkui Paul Martin. Išryškintos vyriausybės pareigūnų nepagrįstos išlaidos ir savivaliavimas, ėmė keisti būsinių rinkėjų nuomonę. Min. pirm. Paul Martin norėtų skelbti rinkimus, tačiau vyriausybės paskirtos viešos atskaitomybės komiteto darbas gali užsitęsti iki rugsėjo, o rinkėjai dar prieš rinkimus tikisi daugiau sužinoti apie išnaudotus arba netiksliai dokumentuotus 100 mln. dol. iš 250 mln., kurie buvo skirti "paspirties programai". Labai daug (Nukelta į 6-tą psl.)

Tokių kryžių buvo daug nepriklausomos Lietuvos sodybose ir pakelėse

Savaitė Lietuvoje

Nepriklausomybės šventė

Vasario 16 d. Valstybės atkūrimo dienos proga prezidentas Rolandas Paksas, seimo pirmininkas Artūras Paulauskas ir ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas susitiko tradicinėje valstybių vėliavų pakėlimo iškilnėje prie prezidentūros, dalyvavo Mišiose Vilniaus arkikatedroje bazilikoje ir Valstybiniam operos ir baletų teatre. Į tradicinį valstybės vadovo priėmimą prezidentūroje vyko tik A. Brazauskas. A. Paulauskas dalyvavo koncerte Katedros aikštėje. Šventė buvo tradiciškai paminėta prie Signatarų namų.

Prezidentūroje buvo įteikti ordinarai ir medaliai, skirti politikams, buvusius disidentams, tremtiniams, verslininkams, policininkams, poetams, aktoriams, mokslininkams, teisininkams bei dvasininkams. Iš viso apdovanoti 150 asmenys.

Kaune apie 7,000 gyventojų dalyvavo iškilnėse, kurios vyko Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodyboje. Atgaivinta sena tradicija pradeda minėjimą trimis garsais. Iššautos trys salvos iš senovinio pabūklų, pakelta ir Vycio kryžiaus ordino vėliava.

Klaipėdoje daugiau kaip tūkstantis uostamiesčio gyventojų susirinko į iškilmingą Vasario 16-sios minėjimą Atgimimo aikštėje.

Patvirtinti kaltinimai

BNS/LR žiniomis, vasario 18 d. balsavusi apkalto komisija balsų dauguma patvirtino visus šešis prezidentui Rolandui Paksui pateiktus kaltinimus. Nutarta, jog jis dėl savo veiksmų tapo pažeidžiamas, šiuo kaltinimuose buvo nurodoma "po to, kai rezultatai nedavė švelnesnės priemonės". Gudijos blokada gali kainuoti po 10 mln. JAV dolerių per dieną, tačiau "Gazprom" yra pasirengusi sumokėti tokią kainą, kad pasiektų savo tikslą – priversti Gudiją "politiskai ir ekonomiškai kapituliuoti". Rusijos firma nebetiekia dujų ir per Gudijos teritoriją į Vokietiją ir Lenkiją.

"Vilniaus energijos" vadovai vasario 19 d. užtikrino, kad vilniečiai nepajus dujų tiekimo (Nukelta į 2-rą psl.)

išvados. Todėl praše dar vieną dieną prastėti seimo rudens sesiją ir vasario 20 d. surengti neeilinį posėdį. Komisija siūlo pradėti prezidento apkalto procedūrą ir kreiptis į Konstitucinį teismą dėl išvados, ar R. Paksas savo veiksmais šiuo kaltinimuose pažeidė Konstituciją. Seimas turės priimti nutarimą pradėti apkalto procesą ir atlikti tvarkomuosius veiksmus.

Atleistas VSAT vadas

Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) vadas generolas Algimantas Songaila, du mėnesius gydydis ligoninėse bei sanatorijose vasario 18 d. grįžo į tarnybą, kur jo laukė atleidimo įsakymas. Jį atleido vidaus reikalų ministeris Virgilijus Bulovas už pareigūno vardo pažeminimą. Praeitų metų lapkritį išryškėjo A. Songailos ryšiai su prieštarinčiais vertinama verslininke Renata Smailyte, kurios prašomas pasieniečių vadas per sieną praleidinėjo nurodytus automobilius. A. Songaila teigė, jog kreipsis į teismą apskusti ministerio sprendimą kaip per griežtą.

A. Songaila buvo ilgametis Šiaulių miesto policijos vadovas. Kaip rašo Lietuvos rytas, (2004.II.19), jo vadovavimo metu komisariatams įsiskolino beveik 1.5 mln. litų, valstybei nepervesta 1.4 mln. litų fizinių asmenų pajamų mokesčio, 0.82 mln. litų nepateko į biudžetą.

Nutraukė dujų tiekimą

Vasario 18 d. 6 v.v. Rusijos bendrovė "Gazprom" nutraukė dujų tiekimą Gudijai. Kaip skelbia ELTA/LGTIC, dujų tiekimas buvo nutrauktas "po to, kai rezultatai nedavė švelnesnės priemonės". Gudijos blokada gali kainuoti po 10 mln. JAV dolerių per dieną, tačiau "Gazprom" yra pasirengusi sumokėti tokią kainą, kad pasiektų savo tikslą – priversti Gudiją "politiskai ir ekonomiškai kapituliuoti". Rusijos firma nebetiekia dujų ir per Gudijos teritoriją į Vokietiją ir Lenkiją.

"Vilniaus energijos" vadovai vasario 19 d. užtikrino, kad vilniečiai nepajus dujų tiekimo (Nukelta į 2-rą psl.)

Kas toji Voruta - Mindaugo pilis?

PROF. Z. ZINKEVIČIUS

Ipatijaus kronikoje, kalbant apie 1250 – 1252 m. įvykius, rašoma: "Tautvilas... žygiavo prieš Mindaugą. Mindaugas pasirengė, bet nusprendė su jo pulkais nesikauti, įžengė į pilį, vadinamą Voruta". Iš kitų istorijos šaltinių matyti, kad tada Mindaugas rėmė jo svainis ir Livonijos ordinas. Jis apsigynė nuo apgulio pilį giminaičio Tautvilo, remiamo dalies žemaičių, jotvingių ir Haličo kunigaikščio Danijilo. Tai leido Mindaugui perimti iniciatyvą kovojant su prieš jį sukilusiais kunigaikščiais ir galutinai suvienyti Lietuvą.

Neaišku, ar Ipatijaus kronikoje minima Voruta buvo svarbiausia Mindaugo pilis. Galbūt jo sostinė? Kalavijuočių eiluotoji kronika tenurodo, kad Mindaugas buvo užsidaręs "savo pilyje". Pilies pavadinimas minimas tik Ipatijaus kronikoje ir tik tą vienintelį kartą. Kur buvo Vorutos pilis, nežinoma. Tokio pavadinimo vietovės dabar nerandama. Pareikšta net kelio-liko spėliojimų. Ieškota senosios Lietuvos teritorijoje nuo Žemaičių krašto iki Naugarduko. Dageilis spėjimų aiškiai nepagrįsti. Apžvalga pateikė istorikas R. Batūra (Lietuvos TSR MA darbai, 1966 m., A serija, t. 1).

E. Volteris dar 1909 m. spėjo Vorutą buvus Latavėnų apylinkėse prie Šventosios upės. Dėmesį patraukė to krašto vietovardžiai. Ten esanti Latava (upė, kaimas) priminė Mindaugo laikų šaltiniuose minimą Lettovia. E. Volteris ir K. Būga susidomėjo netoli Anykščių esančiu Šeimyniškių pilikalniu, šalia kurio sruvena upelis Varius, dunkso Pavarių miškas. Esą tą pilikalnį seni žmonės vadinę Varutės kalnu. Nusprendė, kad čia turėjusi būti Voruta. Šią hipotezę mūsų klasikas Vienolio išdailino, apipynė legendomis. Imta nebeskirti, kaip vadintas pilikalnis: Voruta ar Šeimyniškielis. Tačiau akivaizdžių duomenų, kad Šeimyniškių pilikalnis yra iškomoji Mindaugo Voruta, nėra. Išleidiama iš akių tai, kad vandenvardžių ir šiaip vietovardžių su Var- yra ne tik prie Anykščių, bet ir kitur. Jie išsiskleidę po visą Lietuvą, pvz., Varė – upė prie Kalnėnų, Varupis – prie Darbėnų, Audutiško ežeras Varėlis – Leipalingio apylinkėse ir kt. Be to, Šeimyniškių pilikalnis yra istorinės Sėlių žemės paribyje, kur kažin ar galėjo būti Mindaugo tėviškė.

Neseniai Lietuvos MA Istorijos instituto darbuotojas A. Dubonis XVI š. dokumento tame krašte minimą *wojtownstwo Liejtowska* ėmė aiškinti kaip Lietuvos valstybę, įžiuurdamas joje buvus Lietuvos valstybės užuomazgą. Jis Lietuvos vardo etnoniminę šaknį *leit-* laiko senesne, spėja esant gautą iš netoliese gyvenusių sėlių (plg. Latvių *leit* "lietuvius"). Tą etnoniminį *leit-* įžiūri ir kaimo varde *Laičiai*, esą atsiradusį dėl tarnimo I kietinimo. Bet tokie samprotavimai kelia abejonių. Viena, Lietuvoje kaimų, turinčių *Laičių* vardą, yra ne tik Anykščių, bet ir Kupiškio, Molėtų, Pakruojos, Ukmergės, Trakų, net Varėnos rajonuose, taigi toli nuo sėlių žemės ribų. Paaiškinti juos visus gyventojų migraciją vargu ar įmanoma. Antra, nesuprantamas *lei-* virtimas *lai-*, nes iš kitur gautuose žodžiuose prielabasis I tarmėse nebūna kietinamas, pvz., *Leipalingis* (ne **Laipalingis*, žodis jotvingių kilmės). *Laičių* vardas gali neturėti nieko bendra su etnonimu *leit*is, o būti atsiradęs iš dabar nebevejojamo pareigų ar užsiėmimų pavadinimo *leit*is ar *laitis*, reiškusio

"arklidžių darbininką" ar pan. Šis žodis yra patekęs į Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės slaviską raštinių kalbą (*leit*), vartotas XV-XVI a. dokumentuose. Plg. analogišką slaviskos kilmės kaimų pavadinimą *Kaniūkai*, *Kaniūkiskės* nuo lenkų *koniuchi* "arklių šėrikai, prižiūrėtojai". Taigi ir *wojtownstwo Liejtowska* gali būti suprata kaip Laičių, o ne Lietuvos valstybę.

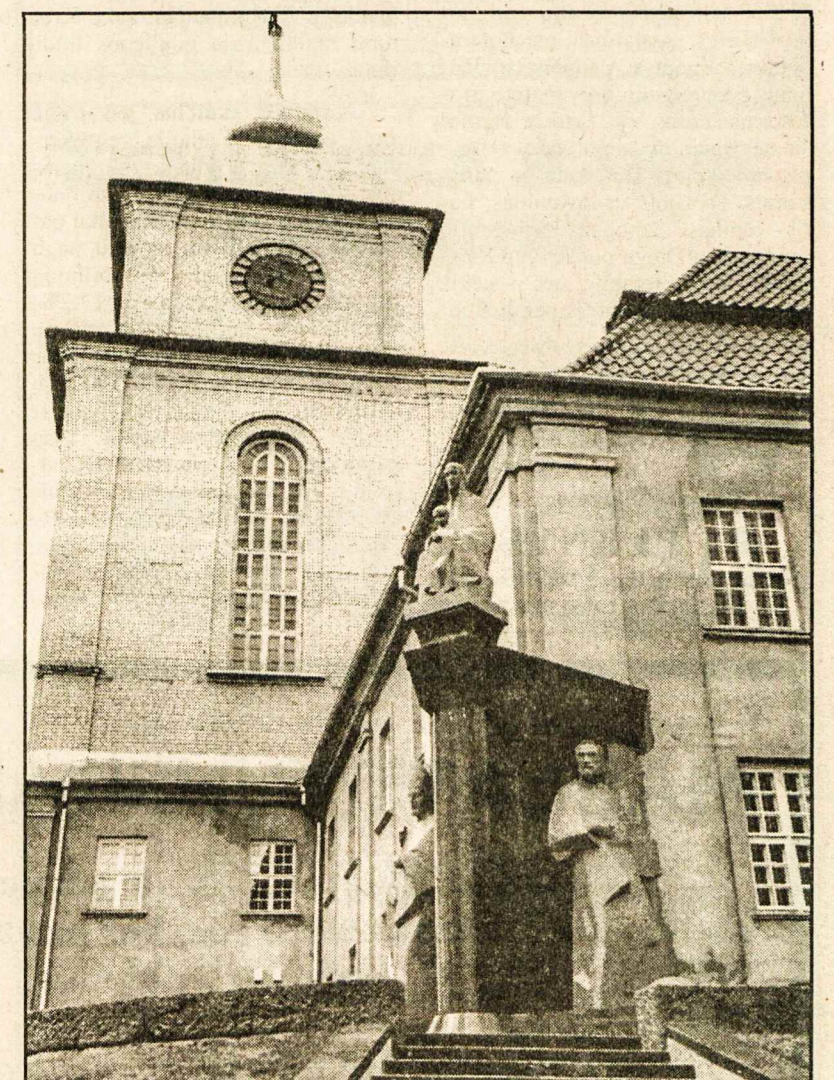
Nemaža tyrinėtojų Vorutos ieško tarp Nemuno ir Neries, t.y. tame plote, kur istorijos šaltiniuose minima daugiausia vietovių, susijusių su Lietuvos valstybės užuomazga. 1963 m. K. Kuzavinis iškėlė hipotezę, kad Lietuvos vardui pradži davė upėvardis *Lietava* (dabar paprastai vartojama susilavinata forma *Lietauka*) – dešinysis Neries intakas aukščiausia Šventosios žiočių. Nuo šių vietų netoli svarbieji senosios Lietuvos centrai Kernavė, Trakai, Vilnius. Netolimosiose Pabaisko apylinkėse teka upelė *Vorupė*. Panašu, kad čia kažkur turėjo būti Mindaugo iš tėvų paveldėta žemė, taigi ir Voruta.

Jau seniai keliama mintis, kad Ipatijaus kronikoje minimas Mindaugo pilies pavadinimas buvęs ne tikrinis, bet bendrinis žodis ir reiškęs tą patį ką "senoji (pilis)". Jis siejamas su būdvardžiu *voras* "senas", dabar beveik nebevejojamas, bet išlikusio žodžio *voru* "po ligos silpnai einas", *vorupė* "senatvė" (plg. upės pavadinimą *Vorupė*), upėvardžiūse *Vorvicia*, *Vorūnė* "Senoji Rusnė" (iš *Vorrusnė*, plg. *Rusnė*).

R. Batūra 1965 m. iškėlė hi-

potezę, kad toji Mindaugo "senoji pilis" (*voruta*) yra tapatinama su Vilniumi, kur Mindaugo laikais jau būta gyvenvietės, net reikšmingo centro. Tyrinėdami Vilniaus arkikatedros požemius archeologai aptiko Mindaugo laikų pastato pamatus ir grindų keramiką. Tai gali būti pasikrikščijusio valdovo pastatytos katedros likučiai. Tačiau ar jie traktuotini vien kaip vyskupo valda, ar kartu čia buvo ir Mindaugo rezidencija, tapatinama su Ipatijaus kronikos Voruta, lieka neaišku.

Atkreiptinas dėmesys į Mindaugo pilies pavadinimo užrašymą Ipatijaus kronikoje. Palyginę su kitų lietuviškų vardų rašymu istoriniuose šaltiniuose, turime konstatuoti, kad anuomet raidė *o* buvo perduodamas ne dabartinis lietuvių kalbos balsis *o*, bet *a*, pvz., *Troki* "Trakai", *Kovno* "Kaunas", *Mindovg* "Mindaugas", *Vitovt* "Vytautas", *Troideni* "Traidenis" ir t.t. Atvirkščiai, raide *a* tada žymėjo lietuvių dabartinį *o*, tartą kaip ilgasis balsis *a*, pvz., *Vaka* "Vokė", *Treniata* "Treniota" ir t.t. Taigi Ipatijaus kronikos *Voruta* (ar bendrinis žodis *voruta*) lietuvių anuomet turėjo būti tariamas *Varuta* (*varuta*). Priesaga galėjo būti ir *-ūta* su ilgoju balsiu *ū*. Pirmasis iš šių dalykų yra atkreipęs dėmesį K. Būga dar 1909 m. (žr. jo Rinkinius raštus, t. 1, psl. 134). Tačiau dabar Lietuvoje nėra ir vietovardžio *Varuta* (*Varūta*), taip pat bendrinio žodžio *varuta* (*varūta*), nors šaknies *Var-* vietovardžių (su kitomis priesagomis ir be jų), (Nukelta į 2-rą psl.)

Buvusi kunigų seminarija Varniuose, dabar – Tėlių vyskupijos muziejus. Nuotr. V. Ramonio iš Lithuanian Heritage

Šiame numeryje

Jei parpuolęs pagarbinsi...

Gundytojo siūloma karalystė labai plati

Kas toji Voruta – Mindaugo pilis?

Kas buvo Vorutos pilis – nežinoma

Stiprėję dešiniųjų politinių jėga

Susijungę Tėvynės sąjunga bei Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga

Dabartinė Lietuvos krizė

Kažkas siekia nukreipti tautos dėmesį

Uždaromos lietuviškos mokyklos

Lietuviškas švietimas – tautinio gyvastingumo šaltinis

Lietuvos partizanų žygiai

Paskelbti buvę 50 metų žemėje užkasti dokumentai

Skersvėjai prezidentūroje

Prezidentas privalo būti visiškai patikimas žmogus

Grėsmė lietuvių kalbai

Nuomonės išreikštos mokslinėje konferencijoje Vilniuje

Septintas Kauno fortas

Pirmoji žydų naikinimo vieta Lietuvoje

SMŪGIAI LIETUVIŠKUMUI

Uždamos lietuviškos mokyklos

Seinų krašto Aradnykų ir Lumbių mokyklos uždamos, Krasnagrūdės mokykla pertvarkoma – paliekamos tik trys klasės

Jau kelinti metai lietuviškos mokyklos kovoja dėl išlikimo. Įžengus į XXI amžių, kai ir Lietuva, ir Lenkija pasiruošusios stoti į Europos Sąjungą, kai vis dažniau kalbama apie demokratiją ir visuomenės transformavimąsi, kai vis aiškiau ir stipriau pabrėžiama, kad gerai organizuotas lietuviškas švietimas yra lietuvių išlikimo garantas, vis uždarinėjamos lietuvių mokyklos. Š.m. sausio 20 d. Seinų valsčiaus taryba priėmė sprendimą uždaryti Lumbių, Aradnykų mokyklas, pertvarkyti (iki 3 klasių) Krasnagrūdės mokyklą. Per pastaruosius 5 metus ne kartą rašėme apie lietuvių švietimą. Deja, dažniausiai informavome: uždaroma, mažinama, pertvarkoma ir pan.

Ne kartą pabrėžėme, kad švietimas yra lemiamas veiksnys lietuvių tautinei mažumai išlikti, tačiau valstybėje nėra jokio lietuvių švietimo išlikimo garanto. Nesurastas tinkamas finansavimo modelis, kuris tenkintų savivaldybes, atsakingas už švietimo organizavimą. Taigi kyla klausimas, kokią politiką vykdo valstybė tautinių mažumų atžvilgiu. Maža to, kad valstybė neužtikrina tinkamo gyvavimo, bet pagal pastarųjų metų veiksmus galima teigti, jog garantuojama, kad kiekvienais metais prarasime vieną ar kitą mokyklą. Prasidėjo Ramoniškė. Tai paskutinis kaimas Krasnopolio valsčiuje, kur dar buvo mokykla lietuvių kalbos, tai paribio kaimas, kur dar nemažai šeimų namuose kalba lietuviškai, kaimas, kuris labai aktyviai gynė savo teisę mokyti vaikus gimtąja kalba. Pralaimėjo. Deja, visados trūksta argumentų nuginčyti melą. Tuometinė Krasnopolio valdžia tikino, kad suvežus vaikus į Krasnopolį, ten jie bus mokomi lietuvių kalbos, ir nieks nenukentės. Praėjo penkeri metai, visi pamiršo viršaičio pažadus, įvairiuose LLD renginiuose vaikams pritrūko vienos mokyklos, bet ir su tuo apsiprantama. Likviduoti likusias 3 klases buvo visai paprasta. Tai padaryta tyliai, visai nepastebimai. Mokykla nedidelė, kitiems atrodanti visai nereikšminga, tačiau siūlau įsiminti šį faktą – mes buvome liudininkai, kai paskutinį kartą čia dar veikė lietuviška mokykla. Istorikų mėgstama kartoti frazė – neįbrisi du kartus į tą pačią upę. Vanduo nuplaukė, o aname krašte daugiau mokymo lietuviškai nebebus. Tai toks trumpas pasakojimas apie netolimą praeitį.

• Lietuviškas žodis vaikui yra kaip sėkla dirvon, kuri su laiku prazyšta gėlių žiedais.

Irena Gasperavičiūtė, Aušra, 2004 m., 2 nr.

Vokiečių pastangomis seniai prie Klaipėdos geležinkelio stoties pastatyta statula II pasaulinio karo vokiečių pabėgėlių atminimui

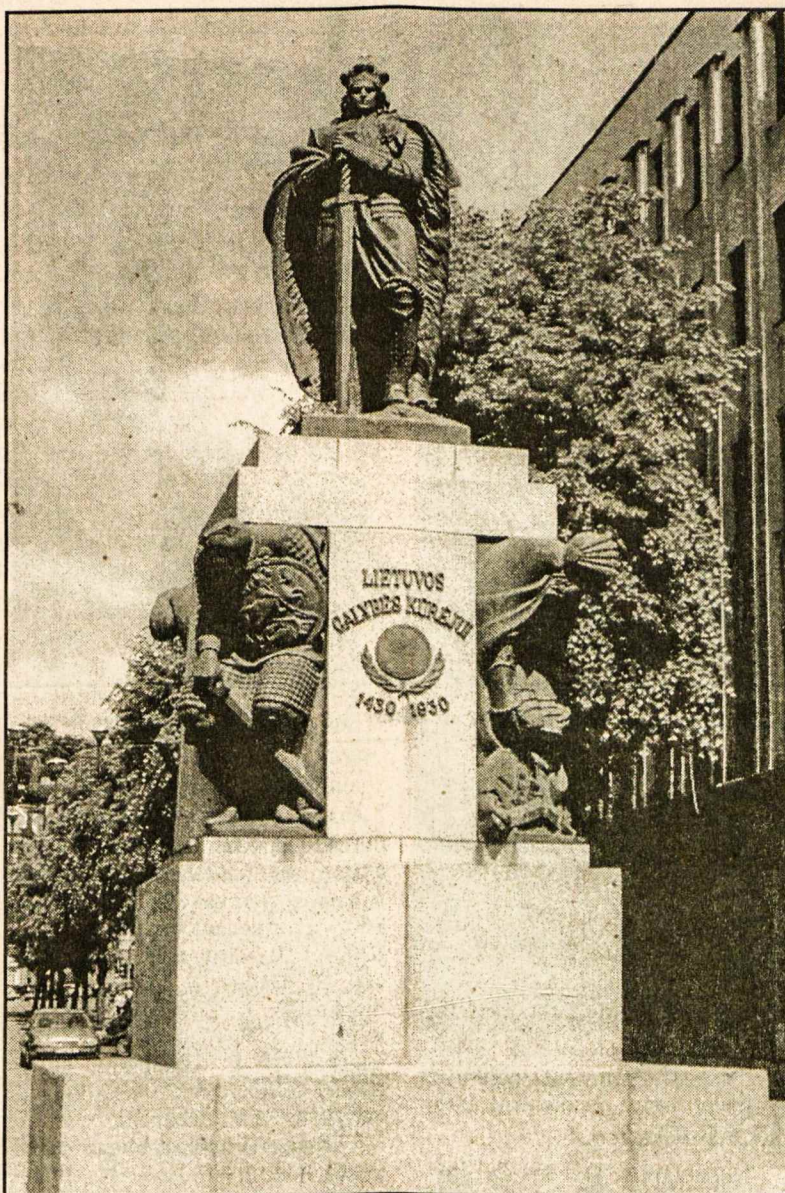
Nuotr. G. Kurpio

Grįžkime prie dabartinės situacijos. Nesu susidūrusi su tokia arogancija lietuvių atžvilgiu, su kokia susiduriame dabar. Štai bandome išsaugoti ir kokių nors būdų garantuoti lietuvių mokymo tęstinumą, o susiduriame su visišku nesupratimu ir net priešišku, nes kitaip nepavadinasi švietimo ministerės atsiliepimo apie Lenkijos lietuvių draugijos priimtą Rezoliuciją švietimo klausimu arba Seimo narės I. Nowackos šiam *Aušros* numerio spausdinamo laiško. Mano įsitikinimu, tai visiškas esmės nesupratimas arba poreikių ignoravimas, ypač kai tuo pačiu metu uždamos 3 lietuviškos mokyklos, o nematyti jokios centrinių valdžių valios spresti iššylančias problemas. Toks elgesys tai ne tik žalia vienos vietos viršaičiui, bet ir paskatinimas taip elgtis. Taigi kiekvienais metais ir imamasi to pavojingo mums žaidimo. Geros valios trūkumas jau yra tai, kad Lenkijos valstybė nepradėjo tvarkyti lietuvių švietimo Seinuose, todėl kreiptasi į Lietuvos vyriausybę, kad pastatytų apylinkės lietuviukams mokyklą Seinuose. Kai darbai pajudėjo (ši mėnesį planuota turėti įžanginį mokyklos projektą), staiga visame Seinų valsčiuje pertvarkomas švietimas taip, kad likviduojama didžiulė dauguma mokyklų, kur mokosi lietuvių vaikai, nutraukiamas mokymo tęstinumas, ir jau pastačius mokyklą (planuojama per dvejus metus) gali nebekiti kam jos lankyti.

Mokyklų likvidavimo istorija lydi ir kiti šalutiniai siužetai – visų pirma vietos visuomenės supriešinimas. Taigi viršaitis, turintis sau palankių žmonių, skatina juos būti priešiškiems reikalaujantiems mokyklą išsaugoti. Pagaliau net per lietuvišką radio laidą galime išgirsti tėvų išvedžiojimus, atseit mokykla reikalinga tik tam, kad šelpytų čia dirbančius mokytojus. Apgailestautina, kad yra taip manančiųjų. Negalime leisti, kad mūsų esminiai tikslai būtų suvesti iki tokio lygio.

Valstybės politika mūsų švietimo atžvilgiu yra akivaizdi. Kaip minėjau, visur pabrėžiama, kad švietimas yra mūsų gyvastingumo šaltinis. Kyla klausimas, kokia valstybės politika tautinių mažumų atžvilgiu? Nežinau, kodėl nesugebama pažvelgti plačiau, atsikratyti siaurų tautinių interesų. Nežinau, kodėl nepabandžius autentiškai garantuoti mums priklausančių teisių. Tuomet gal atsirastų daugiau abipusės pagarbos ir supratimo.

Irena Gasperavičiūtė, Aušra, 2004 m., 2 nr.

Statula Vytautui Didžiajam – Lietuvos galybės kūrėjui pagerbti Kaune. Skulptorius – Vincas Grybas (1890-1941). Po Vytauto kojoms – keturi jo nugalėtieji: rusas, lenkas (kairėje), kryžiuotis ir totorius (dešinėje)

Nuotr. G. Kurpio

Lietuvos pilietybė ir išeivija

L. STANKEVIČIUS

Lietuvos valdžia verkšlena, kad tiek daug lietuvių palieka Lietuvą ir išvažiuoja gyventi į užsienį. Tai rimtas dalykas, nes Lietuvoje mažėja gyventojų skaičius, o kiekvienas lietuvis yra brangus ir reikalingas. Juk esame maža tauta. Bet iš kitos pusės žiūrint, ta pati valdžia nenorėjo pripažinti lietuvių išeivių Lietuvos pilietybės, darė ir vis dar daro jiems visokias kliūtis. Tad kur logika?

Ji (valdžia) kiekvieną lietuvių, kuris ryžtasi grįžti į Lietuvą, turėtų priimti su išskėstom rankom, o ne juos atstumti visokiais būdais.

Prieš daugelį metų man teko lankytis Lietuvos pasų skyriuje Vilniuje. Šioje įstaigoje prieš mane stovėjo du pagyvenę lietuviai tremtiniai – vyras su žmona, atvažiuavę iš Sibiro gauti Lietuvos pasų. Jiems pasų skyriaus valdininkė pasakė: "Jūs turite grįžti į Rusiją ir atsisakyti sovietinės pilietybės, tada mes jums išduosime Lietuvos pasą. Vargšė moteris tuoj pat pradėjo verkėti, o man jos taip pagailo, kad aš neiškenčiau ir pasakiau tai tarnaotojai: "Kokią turite teisę taip kalbėti. Juk tie žmonės buvo išvežti į Sibirą turėdami Lietuvos pilietybę ir niekuomet jos neatšakė. Jie, tiek iškentę, turėtų gauti ne paprastą, o garbės pasą!"

Tarnaotoja staiga sumišo, nežinodama ką sakyti ir man atsakė: "Man taip yra įsakyta mūsų šefo ir aš nieko čia negaliu padėti". Tuomet aš jai atrėžiau: "Pasakykite savo šefui, ką aš Jums čia pasakiau!"

Lietuvos prezidentai išduodavo Lietuvos pilietybę be jokių sunkumų rusams, lenkams, o gryniems lietuviams daro kliūtis. Žinoma, aš nieko prieš, kad jie išduoda Lietuvos pilietybę svetimausiems. Yra gražu, kad jie nori tapti Lietuvos piliečiais, kai būna tokių lietuvių, kurie nenori turėti nieko bendro su lietuvių. Lietuvos valdžia turėtų tik džiaugtis, kad dar atsiranda lietuvių narsuolių iš užsienio, kurie nori grįžti ir gyventi Lietuvoje. Jiems neturėtų būti daromos visokios kliūtys.

Štai, pavyzdžiui, tik neseniai Lietuvoje jau ketverius metus siekiantys gauti Lietuvos pilietybę Albinas Žemaitaitis ir jo duktė Vida Teresa iš Los Angeles per dešimt dienų turi susikrauti lagaminus ir išvykti iš Lietuvos. Jeigu to nepadarys, tie Amerikos lietuviai gali būti deportuoti.

"Jaučiamės įžeisti. Niekaip

nepavyksta sutvarkyti dokumentų, nors turime visus įrodymus, jog esame lietuviai" – su ašaromis akyse kalbėjo 61-rių metų Albinas Žemaitaitis. Šis vyriškis su 26 metų dukterimi nori nuolat gyventi Lietuvoje.

Žemaitaičiai į Lietuvą atsivežė daugybę asmeninių daiktų, keitino pradėti verslą, tačiau praleido tik šešis mėnesius. Žemaitaičiai prieš ketverius metus taip pat buvo priversti palikti tėvų žemę, nes pasibaigė leidimas gyventi Lietuvoje laikas. Juos apgavo advokatas, pažadėjęs skubiai sutvarkyti jų pilietybės reikalus. Teisinių dalykų įpratę tvarkyti padedami advokatų Žemaitaičiai prarado per 4,000 litų.

"Žemaitaičiai išsaugojo teisę į Lietuvos pilietybę. Todėl jie galėjo mūsų šalyje gyventi nuolat, šį leidimą pratęsdami kasmet. Tačiau laiku neprastatė dokumentų", aiškino Migracijos departamento užsieniečių skyriaus vedėjas Antanas Turčinai. Įstatymai nenumato jokių išimčių ilgiau Lietuvoje viešėti net pilietybės reikalus tvarkantiems žmonėms.

Paprastai dėl lietuvių kilmės užsienio piliečių buvimo Lietuvoje problemų nekyla, tačiau Žemaitaičių pase atsirado spaudas – išvykti per dešimt dienų. Jeigu jie šiam reikalui nepaklus, bus sulaukyti ir prievarta įsodinti į lėktuvą – įspėja A. Turčinai. Ar tai jums neprimena sovietinių laikų?

Ir kaip Žemaitaičio duktė, gimusi ir augusi Amerikoje lietuviškoje dvasioje, dabar galvos apie Lietuvą, apie kurią jos tėvas jai pasakojo, koks tai gražus ir mielas kraštas ir kokie nuostabiūs to krašto žmonės?

•

Švyturio „Ekstra“ pripažintas pasaulyje ir įvertintas Lietuvoje. Populiariausias alus Lietuvos baruose, už ypatingas savybes ir puikų skonį pasaulio ekspertų pavadintas „išskirtiniu“.

Atrask savo švyturį Teirautis visose LCBO parduotuvėse

Lietuvos partizanų žygiai

Rinkinys dokumentų, kurie buvo užkasti žemėje ištisus 50 metų, dabar išvydo dienos šviesą

GABRIELIUS ŽEMKALNIS

Lietuvos archyvų departamentas ir Lietuvos ypatingasis archyvas parengė ir išleido dokumentų rinkinį *Lietuvos partizanų Vytauto apygardos Tigro rinktinė (1945-1950)*. Šiame dokumentų rinkinyje skelbiami Vytauto apygardos štabo ir "Tigro" rinktinės dokumentai. Knygos sutiktuvės įvyko š.m. vasario 4 d.

1944-1952 m. gyvavusi "Tigro" rinktinė veikė daugiasia Švenčionių apskrityje ir kai kuriuose gretimuose Gudijos rajonuose. Kurį laiką tai buvo didžiausias visoje Lietuvoje rinktinės tipo partizanų junginys. Didžioji dalis rinkinyje paskelbtų dokumentų pusimčių metų išbuvo žemėje užkastame bidone, kurį 1999 m. vasarą tiesiant kelią atsitiktinai užkabino ir išvertė Adutiškio girioje dirbęs kelininkų buldozeris. Šie dokumentai buvo kruopščiai konservuojami ir dabar atskleidžia daugelį iki šiol nežinomų "Tigro" rinktinės ir kitų rytų Lietuvos partizanų junginių istorijos aspektų.

Rinkinyje skelbiama 230 dokumentų. Ketvirtajame skyriuje randame 1948-1950 m. "Tigro" rinktinės vado Vinco Žaliaduonio-Roko-Diakono ir nenustatytą rinktinės partizano rašytą rinktinės kroniką. Vinco Žaliaduonio autorystė atpažinta pagal turimus jo rankraščius pavyzdžius. Kas atsitiko nežinomajam partizanui, niekas negali pasakyti. Gal jis išlįsi nežinoma kape Labanoro giriose, o gal jo vardas yra vienas iš buvusio KGB pastato sienoje iškalto ten nužudytų partizanų vardų.

Šiurpūs duomenys rodo, kad partizanai buvo sistemingai naikinami NKVD kariuomenės dalinių ir striub. Ginklų ir kareivių skaičiaus didžiulė persvara lėmė partizaninės laisvės kovos fizinį sunaikinimą, tačiau žiūrėdami mirčiai į akis ir neabejotinai suprasdami savo likimą jie vis dėlto turėjo valstybinį mąstymą ir nepriklausomos Lietuvos atkūrimo viziją. 1949 m. vasario 2-22 d.d. partizanų vadų suvažiavimas suteikė pasipriešinimo organizacijai naują pobūdį – ji įsisteisino kaip nepriklausomos valstybės idėjos tęsinys.

Šios knygos išleidimą rėmė Polybijaus fondas, vadovaujamas prof. dr. Tomo Remeikio. Knygos išleidimą per Polybijaus fondą finansavo savo veiklą išsivijoję užbaigusi Akademines skautijos leidykla (pirmininkas Rimantas Dirvonis), skirdama šį leidinį jaunajai Lietuvos kartai.

Tai jau trečias partizanų dokumentų leidinys, kurį išleido Lietuvos archyvų departamentas. Nepakankamos lėšos, gaunamos iš valstybės biudžeto, lėtiną kitų dokumentų rinkinių išleidimą. Šiuo metu yra restauruojami ir konservuojami labai prastos būklės Žemaičių apygardos "Šatrijos" rinktinės dokumentai 1947-1949 m. Dokumentus skruzdėlyne paslėpę partizanų ryšininkas, kuris ilgokai

nenorėjo atskleisti jų paslėpimo vietas, sakydamas, kad "dar ne laikas", tačiau buvo įtikintas, kad jau laikas! Dokumentai buvo peraugę žolę, rašalu rašytieji visiškai sunykę. Išsilaiškė tikrai mašinėlė ir cheminiu pieštuku rašyti dokumentai. Daugelio dokumentų likę tik skiautelės, jie buvo apgraužti pelių prieš paslėpiančius juos skruzdėlyne. Gera išsilaikęs žuvusių partizanų sąrašas, kuriame nurodoma kaip ("kulipka į galvą", "dvi kulipkos per krūtinę – žuvo vietoje"), kur žuvo ir kur palaidoti.

Daug istorinės medžiagos ir dokumentų dar neatrasta. Pavyzdžiui, yra žinoma, kad vienas klebonas saugojo dokumentus ir mirdamas patikėjo savo šeiminkinkei, kad ji juos atiduotų, "kam reikia". Deja, dar iki šios dienos ji, matyt, nežino "kam reikia".

Privačiose rankose ir netinkamose muziejuose laikoma medžiaga neišvengiamai nyksta, po daugiau kaip 50 metų popieiaus trupą, raidės blykšta, keičiasi savininkai. Neįkainojama istorinė medžiaga, taip kaip ir ją sukūrę partizanai, gali likti ne

mūsų istorijos dokumentų rinkiniuose, o tikrai liūdnoje atmintyje.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XI seimo nutarimų komisijos išvadose sakoma: "siūlo PLB valdybai pritarti PLB ir Archyvų departamento projektui bei jį plėtoti". Projektas, kuriam PLB valdyba pritaria, yra per dvejus metus surinkti ar užregistruoti privačių asmenų ar vietinių provincijos muziejų turimą partizaninių kovų dokumentinę medžiagą ir ją konservuoti užtikrinant jos išlikimą. Savininkams nenorint atiduoti originalų, juos kopijuoti. Visi dokumentai restauruojami, konservuojami ir saugomi Lietuvos archyvų departamente. Projektas reikalauja lėšų ir papildomo personalo. Archyvų departamentas skiria dalį lėšų, personalo ir ekspertizę. Kai kurias projekto dalis vykdys Pasaulio lietuvių bendruomenė, priklausomai nuo lėšų, dėl kurių bus kreipiamasi į fondus. Neturime nei mažiausios abejonės, kad visi galimi surasti dokumentai turi būti išsaugoti, nes jie yra Lietuvos laisvės kovotojų krauju parašytas LIETUVOS METRAŠTIS.

Skersvėjai prezidentūroje

Dr. JONAS KUNCA

Dabartinė Lietuvos vyriausybė gana sėkmingai veda ekonominę ir užsienio politiką. Biudžet numatyta padidinti pajamas daugumai gyventojų, aišku, pagal išdą išgales. Lietuva laiku išpildė ir kitas įsėjimui į ES sąlygas. Rusijos Dūma pagaliau ratifikavo sienų su Lietuva sutartį. Pagristai galime su viltimi žiūrėti į ateitį.

Tik visai nelaukta iškilo neseniai išrinkto prezidento problema. Buvo rasta, kad jis už gautus rinkiminiai vajai pinigų yra davęs pažadų rusų pramonininkui Borisovui, kuris savo ruožtu palaiko glaudžius ryšius su neaiškia rusiška bendrove, o ši su anos šalies slaptąja tarnyba. Taip paaiškėjo, kad R. Pakso buvimas prezidentūroje yra problematiškas.

Nors Lietuvoje prezidentas yra daugiau reprezentacinė figūra, bet per jo rankas eina svarbūs vyriausybės, gynybos ir užsienio politikos dokumentai. Nepriimtina, kad jų turinys eitų į kitų valstybių žinybos rankas. Dėl to prezidentas privalo būti visiškai patikimas žmogus. Kadangi jam dažnai tenka priimti užsienio diplomatų ar politikų, jis privalo gerai pažinoti tarptautinę padėtį, kuri, ypač šiuo metu, yra gana sudėtinga. Dar daugiau, minėtas valstybės vadovas privalo gerai kalbėti angliškai, vokiškai ar prancūziškai. Tada jo susitikimai su svetimų valstybių atstovais ar vadais būna žymiai naudingesni. Irgi svarbu, kad vyriausias valdžios atstovas įsigytų pasitikėjimą užsienio šalių, su kuriomis Lietuva tenka glaudžiai bendradarbiauti. Prezidento biografija neturi turėti tamsių praeities dėmių.

Negana, kad prezidentūros intrigos drumstė valstybinį gyvenimą labai svarbu įsėjimo į ES metu. Pakasas žada dalyvauti sekančiuose rinkimuose ir kartu su Uspaskichu laimėti daugumą seime. Tokiu atveju pavojingas nepastovumas užsitęstų dar ilgiau ir galėtų sugriauti demokratinę santvarką. Laikas papildyti konstitucijos straipsnį apie kandidatų į prezidentus kvalifikacijas taip, kad pašalintas prezidentas daugiau neturėtų teisės kandidatuoti į šią pareigybę.

Pažymėtina, kad kaip tik prezidento apkaltos proceso metu STT vadovas V. Junokas seime posėdžiaujančiai apkaltos komisijai pranešė, kad apie 300 seimo narių ir vyriausybės pareigūnų, bei jų giminaičių yra įsivėję į sklypų grobstymą. Kol jų nusikaltimai nebaigti ištirti V. Junokas atsisako pasiskelbti jų pavardes: Ar čia sutapimas, ar politinis bandymas gelbėti R. Pakšą, sunku pasakyti. Kaip ten bebūtų, valdžiai pritrūko į klausimą dabar pat išspręsti. Pareigūnams ir politikams reikėtų paklikti tik po 2 pigiai nupirktus sklypus, o likusius nusavinti grąžinant už juos sumokėtus pinigus. Taip būtų išvėgta painaus atskirų bylų nagrinėjimo ir kartu užkirstas kelias šantažui.

Švyturio „Ekstra“ pripažintas pasaulyje ir įvertintas Lietuvoje. Populiariausias alus Lietuvos baruose, už ypatingas savybes ir puikų skonį pasaulio ekspertų pavadintas „išskirtiniu“.

Atrask savo švyturį Teirautis visose LCBO parduotuvėse

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PIRTININKŲ VARŽYBOS

Pirmosios pirtininkų varžybos įvyko vasario 14 d. G. Klimkevičiaus sodyboje Vilkiškių kaime, Vilniaus rajone. Dalyvavo penkios komandos iš Vilniaus, Šakių ir kaimyninės Latvijos. Dalyviai varžėsi, kas ilgiau išsėdės iki 100 laipsnių Celsijaus įkaitintoje pirtyje. Pirmiausiai varžovai turėjo priskaldyti malkų, tada iš plonų ilgų rastų ir polietileno plėvės suręsti savo pirtį ir ją prikaitinti. Varžybos vyko ir šiose srityse – dėl greičiausiai atliktų darbo bei aukščiausios pirties temperatūros. Sunkiausias išbandymas buvo iki 100 laipsnių įkaitintoje pirtyje išsėdėti. Į pirtį komandų nariai ėjo po keturis, turėjo sėdėti tiesia nugara, neužsidengiant veidu, nei rankomis nepasiremiant galvos. Laikas buvo skaičiuojamas tol, kol pirtį palikdavo nors vienas narys. Ilgiausiai pirtyje ištvėrė Perlojos respublikos komanda iš Dzūkijos.

PARTNERYSTĖS ĮSTATYMAS

Lietuvos vyriausybė vasario 18 d. pritarė Partnerystės (bendro gyvenimo neįregistravus santuokos) įstatymo projektui. Stulys, kad jis įsigaliojau nuo š.m. liepos 1 d. Įstatymas įteisintų turintini santykius tarp vyro ir moters bei sustiprintų atsakomybę. Manoma, kad šia galimybe pasinaudos apie 17,000 kartu gyvenančių porų – tiek, kiek 2003 m. sudaryta santuokų. Kaip rašo ELTA/LGTIC, partnerystę registruojant asmenys negalės įsivaikinti, negalės prisistieiti išlaikymo. Nutraukiant partnerystę, teismui nereikės nurodyti priežasčių dėl jos nutraukimo.

ĮŠKELTAS AMBASADOS KLAUSIMAS

Lietuvos ambasados pastato Romoje gražinimu susidomėjo Italijos parlamento žemųjų rūmų atstovas Riccardo Migliori, pareikškęs, kad užsienio reikalų ministras Franco Frattini sprendimą pateiktų iki vasario 26 d. Kaip rašo Lietuvos rytas (2004.II.10), Lietuva nusipirko pastatą išsimokėtinai 1937 metų liepos 6 d. Lietuvos ambasadorius Italijoje Stasys Lozoraitis vyresnysis ambasadoje dirbo iki 1940 metų vasaros, kai rūmus užėmė Sovietų Sąjungos diplomatai. Šis sklypas Nomentanos gatvėje lieka paskutinė okupuota Lietuvos teritorija. Praėjusių metų vasarą Roma po 15 metų ginčų ir pasitarimų sutiko pradėti oficialias derybas dėl šio turto gražinimo. Jo vertė yra tarp 10 ir 15 mln. eurų. R. Migliori teigė, kad problemos išsprendimui turės būti kalbama apie piniginę kompensaciją. Todėl, kad po oku-

pacijos mokėjimą Italijos bankui perėmė Sovietų Sąjunga, Vilnius galėtų tikėtis maždaug pusės nekilnojamojo turto vertės.

PARDUOS "ROKIŠKIO SŪRIO" AKCIJAS

Nuo vasario 9 d. Nacionalinėje vertybinių popierių biržoje prasidėjo akcinės bendrovės "Rokiškio sūris" akcijų supirkimas. Iš kelių fiziinių asmenų ir bendrovių sudarytas konsorciumas, valdantis 68,06% įstatinio "Rokiškio sūrio" kapitalo, turi 31 dieną savo oficialiajam pasiūlymui įgyvendinti ir iš likusių akcininkų akcijas pagal jį supirkti po 45.1 lito. Įstatinis "Rokiškio sūrio" kapitalas – 47.5 mln. litų. Jo kapitalizacija, skaičiuojant supirkimo kainą, sudaro 214 mln. litų. Akcijos superkančiai grupei priklauso bendrovės vadovas Antanas Trumpa, gamybos direktorius Dalius Trumpa, taip pat "Hermis fondų valdymai" priklausanči "Survesta" bei Rokiškio įmonės vadovų įsteigta UAB "Pieno pramonės investicijų valdymas".

DIDĖJA RUSIJOS KAPITALAS

Statistika rodo, kad Rusijos kapitalo įtaka Lietuvos ūkiui tampa vis aktyvesnė, rašo ELTA/LGTIC. Per praėjusius 5 metus Rusijos kapitalas Lietuvoje padidėjo maždaug dešimt kartų. "Mažeikių naftos" valdymą perėmė Rusijos "Jukos", "Evrochim" [sigijo "Lifosa", "Konversbank" – "Snoro" banką. Iš viso Rusijos kapitalas Lietuvoje siekė artį 300 mln. dolerių. Lietuvos vyriausybė neseniai "Gazprom" firmai pardavė 34% "Lietuvos dujų" akcijų. Ūkio ekspertai "Williams" padarytą žalą Lietuvai vertina maždaug 1.5 bln. litų, o dėl piktnaudžiavimų "Mažeikių naftoje" iškelto kelios baudžiamosios bylos.

AUSTRIJOS MINISTERIO VERTINIMAS

Austrijos vidaus reikalų ministras Ernst Strasser, viešintis Lietuvoje su delegacija, sausio 21 d. apkalbė Lietuvos ir Gudijos pasienio perėjimo punktą Medininkuose su Lietuvos vidaus reikalų ministru Virgilijumi Bulovu bei kitais pareigūnais. Kaip praneša BNS/LGTIC, Austrijos pareigūnai stebėjo pasieniečių atliekamas keliaujančiųjų ir automobilių patikrinimo procedūras, domėjosi pareigūnų darbo sąlygomis, techniniu aprūpinimu. Svečias teigiamai įvertino Lietuvos sienų apsaugos lygį ir pasieniečių pasirengimą saugoti būsimąsias Europos sąjungos sienas. Jis pažymėjo, kad reikėtų didžiulius sukurus efektyviai veikiančią Lietuvos sienos apsaugos sistemą bei sėkmingai išsprendus Karaliaučiaus tranzito klausimus.

RSJ

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Associate Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreiptis į:

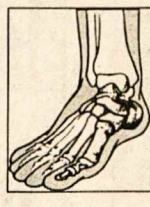
Angele Šalvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patars.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklapis: www.homesgeorgianbay.com

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- ♦ VAIKU EISENOS NESKLANDUMAI
- ♦ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- ♦ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- ♦ PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- ♦ STERILUS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIMAME:

352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

Gudijos Apso, Pelekų ir Vainiūnų lietuviškų sekmadieninių mokyklų mokiniai

Nuotr. Iš Lietuvos gados

Amerikos akibrokštas Rusijai

ALGIMANTAS EIMANTAS

Rusijoje demokratinis judėjimas dar nėra radęs tinkamo balanso ir savarankiškumo tarp vykdomųjų, įstatyminių ir jurisdikcinių valdymo funkcijų. Taip dėstė JAV užsienio reikalų ministras Colin Powell per Maskvos žiniasklaidą. Dienraštis *Izvestia* apie visa tai aprašė savo puslapiuose pokalbyje su juo.

JAV ministerio vieša kritika buvo grindžiama Rusijos demokratinėse elementų trūkumu ir jos elgsena su posovietinės eros respublikomis. Tokie dalykiniai trūkumai buvo ypač pabrėžti, nes jie sunkina JAV ir Rusijos bendradarbiavimą.

C. Powell, dalyvaudamas Gruzijos naujojo prezidento Saakšvilio įvedybose, nepraleido progos užsukti į Maskvą ir pasitarti su prezidentu V. Putin ir užsienio reikalų ministru I. Ivanov. Pokalbis su *Izvestia* buvo labai naudingas Amerikos politikai, nes buvo išryškintos V. Putin pastangos įsitvirtinti Kremliuje ir konsoliduoti centrinę valdžią. Taipogi C. Powell išskėlė naujųjų respublikų suverenumo teisę egzistuoti.

Paremkite Tėviškės žiburius auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – TŽ leidėjai

Paremkite Tėviškės žiburius auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – TŽ leidėjai

2003 metų aukos Lietuvos religinei šalpai

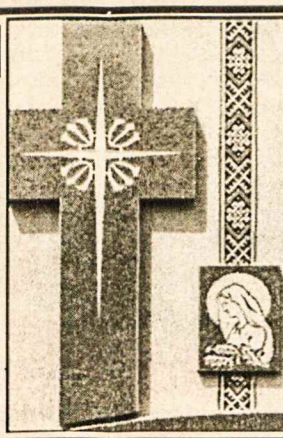
Lietuvos kankinių parapija Mississaugoje	\$11,770
Prisikėlimo parapija Toronto	9,925
Aušros Vartų parapija Hamiltone	1,702
R. K. Misija Sudburyje	890
Šiluvos Marijos parapija Londone	575
Šv. Kazimiero parapija Delhi	165
Šv. Kazimiero parapija Windsor (2002 m.)	572
Iš viso gauta aukų	\$25,599

Paskirtos aukos atsižvelgiant į aukotojų pageidavimus

Kauno vaikų dienos centras	4,910
Prisikėlimo šventovė Kaune	2,500
Pakutuvėnų šeimų stovyklai	1,500
Kun. A. Lipniūno centrui Panevėžyje	1,330
Vysk. K. Paltauro vidurinei mokyklai Panevėžyje	1,210
Vaikų laikraščiui "Kregždutė"	1,000
Kvėdarnos šventovė	1,000
Šiluvos šventovė	1,000
Vilniaus laikraščiui "Voruta"	1,000
Gudijos laikraščiui "Lietuvių gados"	1,000
Šv. Pranciškaus seserims Kretingoje	1,000
"Gyviems akmenims"	1,000
Karaliaučiaus šventovė	1,000
Tremtinių vaikų "Tėviškės namams" Vilniuje	550
Telšių kunigų seminarijai	500
Šv. Antano kolegijai Kretingoje	500
Šv. Kazimiero kolegijai Romoje	500
Raseinių šventovė	500
"Mažajai studijai" Vilniuje	500
"Atgaivink" programai Kaune	500
Vysk. J. Matulaičiui Kašiadoryse	500
Endriejavo šventovė	500
Šv. Pranciškaus jaunimo tarnybai Kretingoje	300
Kryžių kalno projektui Šiauliuose	250
Aklesiams Lietuvoje	150
"Vaiko tėviškės namams"	100
Vėžių sergantiems Lietuvoje	100
Iš viso paskirta	\$24,900

Kanados lietuvių katalikų centras

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošime lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair), Toronto, Ontario M6N 3P7

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

San Diego, Kalifornijoje, lietuvių 2003 m. gruodžio 7 (2 v.p.p.) Mission San Diego Luis Rey McKeon Centro pagrindinėje salėje šventė bendras Kūčias. Prie baltai padengtų bei papuoštų stalų susėdė maži, jauni ir seni. Visų nuotaiką dar pakėlė San Diego Bernardo Brazdžionio šeštadieninės lietuvių mokyklos mokiniai, atlikę programą. Jie giedojo kalėdines giesmes, dainavo, sakė eilėraščius. Prie jų scenoje prisijungė jų tėvai, dainoms pritardami gitaromis, pianinu. Programai vadovavo dramos mokytoja R. Šulinskienė, kartu su kita mokytoja S. Kausienė parengė tą programą. Sveikinimo žodį tarė LB San Diego apylinkės pirm. S. Lišauskas, pasidžiaugdamas tokiu gausiu dalyvių skaičiumi, o R. Kausas pasakojė apie Kūčių tradicijas. Jis taipgi paprašė visų pasidalinti kalėdaisiais. Po to prasidėjo Kūčių vakarėlis, kurias paruošė bendruomenės valdybos nariai su pagalbininkais, vadovaujant R. Lišauskieni. Po vakarienės Saulius ir Regina Lišauskai pravedė bendrą giesmių giedojimą. S. Kausienė pritariant pianinu. Netikėtai susilaukta ir Dailės Brazdžionytės-Lowett, kuri kartu su S. Kausiene vadovauja šeštadieninei mokyklai. Dalytė kaip tik sveiksta po sunkios operacijos, bet ji labai norėjo pamatyti savo mokyklų programą, San Diego lietuvių itin yra dėkingi savo bendruomenės valdybai už surengtą gražią šventę. (Draugas, 2004 m., 4 nr.).

Britanija

Lietuvos ambasadoje Londone įvyko pokalbis, kuriame dalyvavo 20 asmenų, susirūpinusių lietuviška spauda. Pasak ambasadoriaus A. Tauranto, nekyla net klausimas, kad Britanijoje reikalinga lietuvių spauda – tik tokia, į ką reikėtų orientuotis, kad ji būtų naudinga, įdomi, prieinama ir skaitoma. Dailis yra skaitė laikraštį *Londono žinios*, jau nebeleidžiamą, mažą tiražą turintį *Europos lietuvių*. Dar yra žinomos kelios interneto svetainės, kuriose galima rasti informacijos apie Londoną. Skyrelį lietuvių kalba esą galima rasti viename rusiškame laikraštyje Londone. Daugiausia dėmesio buvo skirta naujam lietuviškam laikraščiui *Europietis*. Lietuvos ambasados tarmatuoja žadėjo glaudžiau bendradarbiauti su lietuviškos spaudos žmonėmis, pateikdami įvairios informacijos. Iš savo pusės ambasadorius ragino spaudos darbuotojus būti vieningais, vienaip ar kitaip pasistengti pasiekti lietuvių skaitytoją ir suteikti jam reikalingų žinių. Susitarta dar ir kitą kartą susitikti ambasadoje. (Europietis, 2003 m. gruodžio 19 d.)

Gudija

"Mano kūryba – mano gimtinė" – taip pavadintas vakaras, skirtas poetei Malvinai Miškinienai, įvykęs lietuvių kultūros ir švietimo centro patalpose Rimdžiūnuose. Šios vietovės lietuvių vidurinės mokyklos mokiniai skaitė M. Miškinienės eilėraščius. Apie jos kūrybą kalbėjo mokytojai Gilių kaimo choras giedojo poetės sukurias giesmes, Gervėčių krašto himną, dainavo jos sukurias dainas. Gervėčių krašto lietuvių kultūros ir švietimo centro direktorius A. Augailis padėkojo M. Miškinienai už didelį kultūrinį įnašą šiam kraštui. Pati autorė padėkdamas naujus savo kūrybos eilėraščius, prisiminė neturpą savo gyvenimo kelią. Ji

gimė ir augo Gervėčių krašte, mokėsi Vilniuje. Pedagoginiame universitete įsigijo fizijos-matematikos specialybę ir norėjo grįžti į savo gimtinę mokytojauti. Nebuvo galimybės. Dar būdama studentė pasiskundė A. Snieskui, kodėl Gervėčiuose nėra lietuvių mokyklos. Atsakė: "O koks skirtumas – rusų ar lietuvių? Jei nori mokytis lietuviškai – tegu važiuoja į Vilnių." Jai pravirkus, Snieskus ramino, kad nieko negalys padaryti. Atstaciai Lietuvai nepriklausomybę, M. Miškinienė pavyko įsidarbinti Rimdžiūnų lietuviškoje vidurinėje mokykloje. Čia ji įsteigė etnografinę klasę, kurioje vaikus mokė austi, pati išaudusi daug drobių. Ji perdavė jaunimui Gervėčių krašto papročius, taipgi mokė ir senų lietuviškų dainų. Jos svajonė – išleisti savo eilėraščių knygą, o ypač paskelbti savo etnografinį darbą "Girių kaimo vestuvės". Gal atsiras verslininkų, geradarių, kurie galėtų padėti M. Miškinienai įgyvendinti jos svajonę, kaip rašoma Gudijos lietuvių laikraštyje *Lietuvių gados*, 2003 m., 10-11 nr.

Australija

A. a. Vida Bražėnaitė-Vaitiekūnienė, baigdama 80-tuosius metus, mirė 2003 m. rugpjūčio 20 d. Melburne. Jos netektis palietė ne tik Australijos, Lietuvos, Amerikos tautiečius, bet ir Izraelio žmones. Vida yra dr. Nijolės Bražėnaitės-Luksienės - Paroneto dyvnė sesuo. (Nijolė - buvusi žymiojo partizanų vado Juozo Lukšos žmona). Velionė studijavo Tiubingeno universitete Vokietijoje ir čia susipažino su Algiiu Vaitiekūnu, sukūrė vėliau šeimą. Jie Melburne išaugino dvi dukteris ir tris sūnus. Abi seserys Vida ir Nijolė dalyvavo 1941 m. sukilime Kaune. Vėliau Vida dalyvavo slapto spaudos platintime ir pogrindžio veikloje. Vida kartu su šeima globojo ir slėpė žydus nuo nacių. "Jewish Nation Fund" yra atsiuntęs pranešimą, kad velionės ir jos šeimos prisiminimai Jeruzalėje pasodinti šeši medeliai. Velionės atsisveikinime Lietuvių Namuose ir gedulo pamaldose Šv. Marijos Jūrų Žvaigždės šventovėje dalyvavo per 200 asmenų vietinių ir iš kitų kraštų atvykusių. Laidotuvėse dalyvavo ir dalis šeimos iš Lietuvos ir sesuo dr. Nijolė su šeima iš Niujorko. Graudžiai su mama atsisveikino visi vaikai, dėkodami jai už šeimos šilumą, rūpestį ir kantrybę, ypač kai mirus vyru liko viena jais rūpintis. Atsisveikinimo žodžius tarė Melburno lietuvių katalikų draugijos, Lietuvių Namų, Australijos lietuvių bendruomenės, skautų atstovai. G. Žemkalnis, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas, atsiuntė atsisveikinimo laišką. Velionė rūpinosi lietuvių, buvo įsidukrinusi Nidos mokyklą. Jos artima draugė dr. R. Šomkaitė a.a. Vidos Bražėnaitės šviesiam atminimui įamžino jos vardą į Molėtų pradžios mokyklą. Per laidotuves suaukta 3,650 dol. kun. H. Šulco Jaunimo sodybą Lietuvoje. (Draugas, 2004 m., 3 nr.).

J. Andr.

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%
santaukas	1.00%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius	1.55%
180 dienų indėlius	1.55%
1 m. term. indėlius	2.10%
2 m. term. indėlius	2.25%
3 m. term. indėlius	2.50%
4 m. term. indėlius	3.00%
5 m. term. indėlius	3.50%
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%
1 m. ind.	2.10%
2 m. ind.	2.25%
3 m. ind.	2.50%
4 m. ind.	3.00%
5 m. ind.	3.50%
• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.	
• Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu	
3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$100,000.00 sumos draudimu	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE
TINKLALAPIS: www.talka.net

Grėsmė lietuvių kalbai

Nuomonės rimtų žinovų, išreikštos Vilniuje surengtoje mokslinėje konferencijoje

Praėjusių (2003) metų lapkričio 17 d. Vilniuje buvo surengta konferencija *Lietuvių kalbos padėtis moksle ir visuomenėje*, kurią organizavo Lietuvos mokslų akademija, seimo, Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas, Europos sąjungos atstovai Lietuvos forumo taryba. Konferencija buvo skirta lietuviškos spaudos laisvės atgavimo šimtmečiui minint šiais, 2004-aisiais – Kalbos ir knygų metais. Dalyvavo kalbininkai bei filologai, istorikai, filosofai, fizikai, medikai ir kitų mokslo sričių atstovai.

Š.m. sausio 10 d. *Draugo* šeštadieniniame priede buvo išspausdinti kai kurie pranešimai, skaityti toje sesijoje. Pirmiausia pateikta Algimanto Antano Naujokaičio parašyta pranešimų santrauka. Visuose pranešimuose išreikštos mintys apie lietuvių kalbos nykimą, net naikinimą dabartinėje Lietuvoje itin svarbioms visiems, kuriems rūpi jos išlaikymas.

Vilniaus universiteto profesorius A. Piroškinas kalbėjo apie mūsų kalbos praeitį, jos kartotines varžbas su kitomis kalbomis – varžbas, kurias ji dažniausiai pralaimėdavo. „Jos išgelbėjimas buvo atsiribojimas nuo svetimų kalbų“. Jo teigimu, lietuviškam žodžiui dabar vėl kyla pavojus Lietuvai jungiantis į „globalinius procesus“, į Europos sąjungą, nes jie lietuvių kalbai sukuria nepalankią aplinką. Jo teigimu, sklinda tezés, kad kalba yra tik techninio bendravimo priemonė.

Taip pat pastaraisiais metais Lietuvoje vis labiau pasireiškia asmens, individo primenybė prieš visuomenės, tautos interesus. Kyla visuotinės asmeninio malonumo paieškos, nenoras jį aukoti visuomenės, tautos poreikiams. Tad ir atsiranda žmonės neapykantą, kad gimtoji kalba yra tautos, visuomenės produktas, reikalaujantis paklusti jos dėsniams. Jų atsisakant, krypta...

Ateiki, Motina, Marija

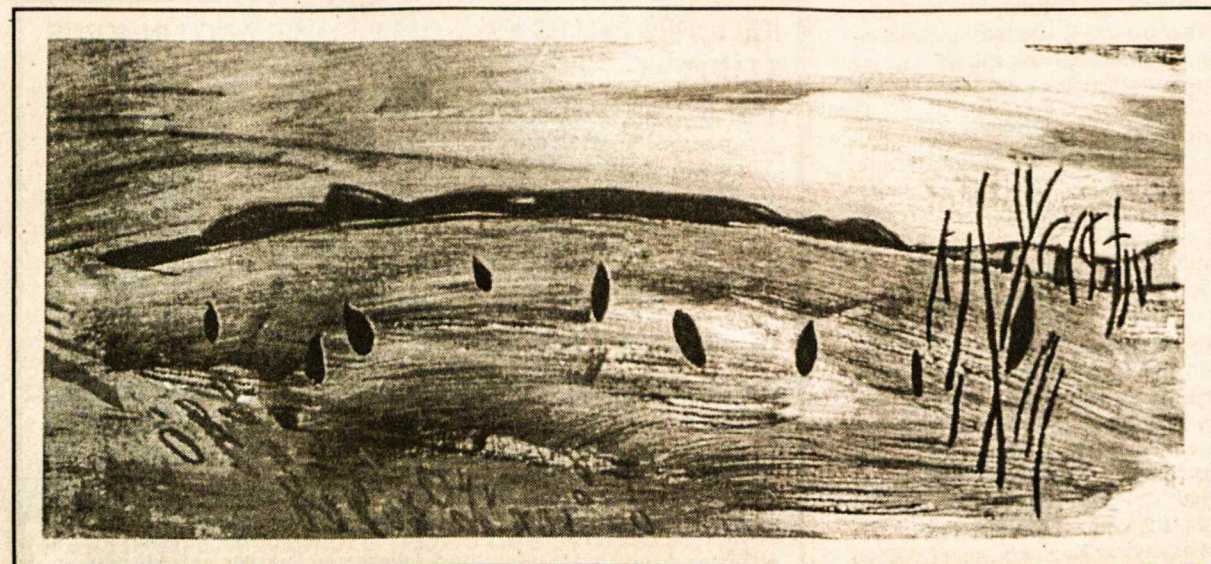
Tokia skaisti, žydri melsva padangė, Aušrinėj spindį ženklas JO kančios... Atrodo, seniai kryžiaus kelią baigė Vingių takeliai ant žemės šios... Tekėjo saulė – švito laukai, girios, Upokšniai veržės – liejosi plačiai – Grauzia akis vėl asarėlės sūrios, Prieš rytėję ar atlaikys pečiai?...

Juodi šešėliai gotikas vėl supa, Šikšnosparniai lyg šmėklos blaškosi... MARIJOS žemė kryžkelėj suklupo, – DIEVO DVASIA, prabilki, kur esi?!

Ateiki, KRISTAUS MOTINA, MARIJA, Skleisk savo spindulius – JEZAUS ŠIRDIES! Slibino žaunos tyko ryt žmonių, – LIETUVA trečiąkart vėsk iš nakties!...

Te gotikų skaidrieji žiburėliai Vis spinduliuoja Meile JO Šviesos, Iš klystelių sugrįž visi takeliai Ir eis pilni JO dieviškos TIESOS!

Sofija Šviesaitė, 2004.I.18

Dail. Snaigė Šileikienė, *Mažieji kedrai*, 1997. Mišri technika 10"x22"

ma į tariamai daugiau laisvės teikiančias kitas kalbas, kurių elementai perkelti į gimtąją lietuvių kalbą.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos tarybos narys prof. Albertas Rosinas pabrėžė, kad kalba nėra tik komunikacijos, bet tautos kultūros raiškos, savito mąstymo priemonė, „viso jos socialinio gyvenimo veidrodys“, pasak kalbininko Pr. Skardžiaus. Tai yra ne tik individo saviraiškos priemonė, bet ir neįkainojama bendra tautos dvasinės kultūros vertybė. Prof. Rosinas tvirtino, jog kalba, neturinti išplėtotų visų funkcinių stilių (pvz., mokslinis, beletristinis), negali būti laikoma visapusiškai išsivysčiusia kalba. Tas funkcijas apribojus ar atėmus, kalba išnyks ir virst tik buitine kalba.

Toji kalbos slinktis jau pastebima, kaip įrodė ir dr. R. Pakalnio pastaba, jog jaunimo laisvalaikio programose, klubuose lietuviška daina yra retenybė – dažniausiai „skamba svetimkalbiai garsai“. O sociologo R. Grigono nuomone, jaunimas atstieja mas nuo tautinio auklėjimo – naujame švietimo įstatymo projekte tautiško ugdymui nėra deramos vietos. Pasigirsta net siūlymų, kad laikas apskritai nutraukti tautiško ugdymo sąsajas su kalba.

Ivairių patyrusių akademikų pateikti argumentai ir pavyzdžiai parodė, kad „Švietimo ir mokslo ministerijos valdininkų užsiėmimas Lietuvos mokslo kalbą nukreipti į vienakalbės – angliskos kalbos rėmus yra trumparegiškas, netgi provincialis“, rašo A.A. Naujokaitis.

Filosofas, Lietuvos Mokslų akademijos narys Arvydas Šliogeris aptarė humanistikos svarbą kalbos išlaikyme, kalbos vartojimą tiksliausiose moksloose ir humanistikoje, išsivystę teigdamas, jog „pastangos universalizuoti, suanoniminti natūralią kalbą baigiasi tik sektantiško žargonu sukurimu“. Tokiu būdu išsižadama vietinės kalbos, ir todėl miršta humanistika.

Prof. Šliogeris priminė, jog nuo 2006 m. švietimo ir mokslo ministerijos dekretu panaikinamas mokslinis lietuvių kalbos statusas: jokie straipsniai, spausdinti lietuvių kalba, nebus traktuojami kaip humanitaro mokslinės kvalifikacijos dokumentas. „Šiuo metu humanitaras, neturintis paskelbtų straipsnių anglų kalba... nebeturi teisės vadovauti doktorantams, tapti doktorantūra teikiančių komitetų nariu, ir...

Atsiųsta paminėti

PALAIMINTOJO JURGIO MATULAIČIO DVASIOS SKLAIDA. Parengė kun. Vaelovas Aliulis, MIC. Išleido Marijonų talininkų centro leidykla (Laisvės al. 101, LT-3000 Kaunas). Kaunas, 2003 m., 336 psl. Knygoje pateikiami Lietuvoje ir Lenkijoje įvykusių teologinių konferencijų-simpoziumų medžiaga ir keli papildomi pranešimai. Įvadinis žodis – kardinolo A.J. Bačkio.

Aldona Vasilauškienė, ARKIVYSKUPO MEČISLOVO REINIO GYVENIMO IR VEIKLOS DATOS. Leidėjas – „UAB Utenos Indra“ (Maironio g. 12, LT-4910 Utena). Tiražas – 1000 egz. Utena, 2003 m., 80 psl.

X PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS. Leidėjas – Australijos lietuvių jaunimo sąjunga. Aprašyta kongreso eiga 2000-2001 metais. Įdėtas dalyvių sąrašas, kuriame merginų pavardės sutrumpintos (pvz. Karasiejus Aurelija...)

– neabejotina – netrukus praras teisę skaityti paskaitas universitetų studentams.... Po dešimt metų Lietuvos humanistika bus sunaikinta... Tai tautos sąvižudybė, kurią ramia sąžine... heroizuoja mūsų mokslo diriginčiai... Jis baigdamas taipgi pabrėžė, kad pirmojo Sąjūdžio branduolį sudarė humanitarai, ir tai vienas įrodymas, jei naudinga laisvė, naudinga ir tik lietuvių kalba galinti skleisti humanistiką.

Dr. Ina Smetonienė, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė paskaitoje nagrinėjo temą *Lietuvių valstybinė kalba: tikrovė ar vaizduotė?* Citavo seimo 2003 m. patvirtintos valstybinės kalbos politikos gaires, kuriose rašoma, jog tos politikos pagrindas yra kalbos išsaugojimas ir jos plėtos skatinimas; vienas iš tikslų – skatinti modernią lietuvių kalbos plėtrą žinių visuomenės poreikiams tenkinti. Tačiau, klausė ji, ar tai yra tikrovė ar tik vaizduotė, jeigu privačiose įmonėse darbuotojai verčiami kalbėti svetimomis kalbomis, daugėja nelietuviškų užrašų, jei elektroninės terpės lietuvinimo darbai dar merdi diskusijoje ir jiems skiriama per mažai lėšų.

Dr. Smetonienė tvirtino, jog bendrojo lavinimo mokyklose yra skatinamas kai kurių dalykų dvikalbis mokymas, visas dėmesys skiriamas svetimoms kalboms. Aukštosiose mokyklose daugėja mokslų, dėstomų anglų kalba. Atrodo, kad švietimo sistema rengia specialistus tik užsieniui, nėra kuriama įvairių sričių terminija-lietuvių kalba ir todėl įsivirtina „profesinė puskalbė“, kuri veržiasi ir į bendrinę kalbą.

Mokslo kalba tampa anglų kalba, nes mokslininkų darbo kokybė vertinama pagal straipsnius, paskelbtus užsienyje, aiškino VLKK pirmininkė. Tai tampa ir tiksliesiems, ir socialiniams mokslams. Ji pastebi kalbos nykimą, kaip apibūdina sociolingvistai: pirma – daugybė skolinių juda tik viena kryptimi (iš vyraujančios kalbos į nykstančią), antra – nauji žodžiai pagal nykstančiosios kalbos dėsnius nebedaromi, o pramonėje, kultūroje ir kitur vartojama vyraujančioji kalba. Visuomenė nebesistengia išvengti vyraujančios kalbos įtakos, mirštanti kalba patiems jos vartotojams darosi bevėrtė, vartojama vien buityje.

A. A. Naujokaitis apibendrina konferencijos išvadas, pateikdamas joje priimtą rezoliuciją, kuri verta rimto dėmesio. Joje sakoma: „Be lietuvių kalbos negali išlikti lietuvių tauta ir valstybė, negali būti deramai ugdoma tautinė ir pilietinė savimonė, neįmanoma visavertės asmenybės branda. Susiklosčiusi padėtis prieštarauja mūsų valstybės konstitucijai, Lietuvos politiniams ir strateginiams tikslams, kartu ir bendrajai Europos sąjungos kultūros ir mokslo politikai, pabrėžiančiai daugiakultūrę ES sudėti, tautinių tradicijų, kalbų apsaugą“. Konferencijos priimta rezoliucija taip pat pripažįsta, kad atsakomybė už lietuvių kalbą, jos vartojimą viešame gyvenime, jos išlikimą ir brendimą tenka visų pirma politinei šalies valdžiai, taip pat mokslo ir studijų institucijoms, visai šalies inteligentijai.

Ar ši rezoliucija taps konkrečiais veiksmais? Tai bus visos tautos išbandymas. RSJ

Ispanų dailininkas El Greco (1541-1614), „Kristus, apglobęs kryžių“. Del Prado muziejus Madride

GYDYTOJO UŽRAŠAI

Perdėtas kuklumas

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Sėdžiu Birštono sanatorijos pacientų registratūroje. Tai man, kaip vyr. gydytojui, nebūtina, tačiau įdomu stebėti sanatorijos pacientų gyvenimą.

Pacientų priėmimą ir jų išvykimą tvarko budintis gydytojas ir registratorė. Jie yra tie oficialūs asmenys, kurie nukreipia pacientus į atitinkamą palatą, valgyklą, išduoda sanatorijos „pasą“ – paciento knygelę, supažindina su vidaus taisyklėmis, paaiškina iškilusius klausimus, o kartais ir nesusiipratimus.

Štai ir registratūrą įžengia tik ką Birštonan atvykęs stipriai pavargęs pacientas. Susisiekiama tada buvo sunkus. Pacientas nevietinis, aiškiai ne iš Lietuvos. Po kelių frazių paaiškėjo, kad tai žymus profesorius bei intelektualas iš Maskvos. Tačiau, kas jis bebūtų, registratūros gydytojų pirmoje vietoje rūpi jo sveikatos būklė, atitinkamas jo nukreipimas į sanatorijos palatą, dokumentų sutvarkymas.

Atlieks formalumus, t.y., užpildęs registracijos blanką, pateikęs gydytojų konsultacinės komisijos rekomendaciją vykti gydytis į Birštono kurorto sanatoriją, kelialapi, kuriame matyti, kad jis arba jo profsąjunga už gydymąsi yra sumokėjusi, bei pasą, atsidusęs pilietis imasi savo lagaminą ir, lydimas registratūros darbuotojos, sunkiu žingsniu eina į jam skirtą palatą. Lagaminą jam padeda nešti darbuotoja. Keletą žingsnių paėjęs ir, matyt, iš jį lydinčio asmens sužinojęs, kad tas jaunas berniokas (t.y. aš) registratūroje yra vyriausiasis gydytojas, pacientas grįžo atgal.

Prisistatęs man, o aš jam, pacientas pasiprašė, kad bent laikinai būtų patalpintas į vienuotę. Mat jį labai nuvargino kelionė, o palatos kaimynas, tikriausiai, pradėtų klausinėti arba pasakotis, o tai jam nuovargi tik padidintų. To padaryti mes negalėjome, nes kelialapiai į sanatorijos vienvietę palatą kitokie, negu jo, t.y. brangesni. Tačiau peržiūrėjęs paciento ligos istorijos išrašą, supratau, kad jis serga lengvos stadijos išemine širdies liga, o be to, ir neuroze, kuria dažniausiai serga, beje, jauni žmonės. Mintyse sumečiau, kad nebus finansinis nusikaltimas, jeigu pacientas gerai išsimigos. Tuoj pat nurodžiau patalpinti pacientą į vienvietę palatą.

Pasakyta – padaryta, ir registratorės pavaduotoja vėl išlydėjo svečią. Po 10-20 minučių aplankiau atvykėlį, kuris apriimo, jautėsi visiškai gerai ir nuoširdžiai padėkojo už pagalbą. Jo sveikatos būklei patikrinti atsiūčiau budintį gydytoją, nors pagal įprastą tvarką tai atliekama pacientui pailšėjus, dažniausiai kitą dieną.

Užmigęs pacientas, siaučiant stipriam vėjui, pajuto spaudžiančius, deginančius skausmus pakaušyje ir viršugalvyje. Jie vis didėjo. Atsirado šleikštulys, bendras silpnumas, kaktą ir veidą išpylė šaltas prakaitas, iki šiol buvusi gera nuotaika subyravo. Net gulint lovoje jam pradėjo svaigti galva. Lengvai iš lovos pasiekiamas sienoje buvo įmontuotas

elektrinio skambučio mygtukas, kuriuo pacientas galėjo išsikviesti tiek medicinos seserį, tiek budintį gydytoją. Deja, atvykęs pacientas buvo perdėtas kuklus. Jam atrodo, kad giliai naktį trukdyti medikus neverta. Jeigu jis, pasijutęs blogiau būtų tuoj pat išsikvietęs gailėtingąją seselę ir gydytoją, tikriausiai, bėda nebūtų įvykusi.

Taigi Birštono sanatorijos vienuotėje gulintį mandagų pacientą, kaip tai paaiškėjo kitą dieną iš pat ryto, ištiko hemoraginis insultas, kada iš galvos smegenų kraujagyslių, padidėjus jų sienelių pralaidumui, kraujas prasiskverbė į smegenis arba (tai būna retėji) arteriolė plyšta ir kraujas tiesiog išsilieja į smegenis.

Hemoraginio insulto atveju pirmoji kvalifikuota pagalba yra kaukolės praskelimas (trepanacija) ir susidariusio krešulio, kuris spaudžia atitinkamą smegenų sritį, pašalinimas. Visais atvejais būtinas gulėjimas, lengva dieta ir (tai yra ypač svarbu) neleisti užkietėti viduriams, sekti, kad nelaimės ištiktas žmogus reguliariai tuštintųsi. Nuo pat gydymo pradžios padedama ir medicininė – fizinė reabilitacija: lengvas galūnių masažas, galūnės lengvai judinamos. Sistemingai atliekamos kraujo analizės. Paveikus ant sprando uždėtas garstyčių kompresas, dėlės. Skiriami galvos smegenų kraujotaką, ypač kapiliarinę apytaką gerinantys vaistai.

Praėjus imiai simptomatikai, svarbiausia neužsigulėti. Ypatiną griežtos medicininės kontrolės priežiūroje pacientai mokomi vaikščioti po palatą, sanatorijos koridorių ir pan. Jeigu vaikščioti negali, duodamas vežimėlis.

Visa tai vykdoma ir savo sanatorijos pacientui. Kaip gaila, kad jam neteko pasinaudoti įvairiomis mineralinėmis voniomis, dušais, nes visa tai buvo dar per anksti ir galėjo sukelti pakartotinį smegenų insultą. Susisiekę su paciento profsąjunga, jo reabilitavimą sanatorijoje pratęsėme iki 2 mėnesių. Pacientas išvyko pagerėjęs.

Šia prasme man prisimena dar vienas atvejis. Birštone gydyčiau iš Kauno atvykusi jauna moterį, kuri sirgo sudėtinga širdies liga. Išvykdamą ji teigė, kad jaučiasi gerai. Deja, objektyviau apžiūrėjimo duomenys buvo nepakite. Praėjus pusei metų, kaip ir visiems mano gydomiems pacientams, išsiunčiau laišką – anketą su klausimais, iš kurių sprendžiau apie tolimesnius medicininius ir ekonominius kurortinio sanatorinio gydymo rezultatus. Atsakymas bylojo, kad pacientė jaučiasi gerai. Tačiau koks buvo mano nustebimas, kai po metų susitikęs ją Kaune ir paklausęs apie sveikatą, išgirdau, kad ir prieš sanatoriją, ir joje ir po jos ji jautėsi blogai. Savo atsakymą ji grindė motyvuo, kad mano pastangomis jai padėti.

Taigi mandagumas ir nuolankumas. Tai joks nemandagumas sergant išaiškinti gydytojui visas savo negalias, nepaisant kas ir kur tai bebūtų. Antraip, kaip ir matome iš šio aprašymo, perdėtas kuklumas bei mandagumas duoda ne naudą, o žalą.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Marijos Gimbutienės (1921-1994), pasaulinio garso mokslininkės, archeologės, naujos mokslo šakos – archeomitologijos – pradininkės mirties dešimtmetis sukako š. m. vasario 2 dieną. Gimė Vilniuje, baigė Kauno „Aušros“ gimnaziją, Vilniaus universitetą, kur studijavo Lietuvos proistorę ir lituanistiką. Pasitraukus 1944 m. į Vokietiją, Tuebingeno universitete studijavo Europos archeologiją, tautotyra ir religijų istoriją, 1946 m. įsigijo filosofijos daktarės laipsnį. 1949 m. atvyko į JAV, dėstė Harvardo, Stanfordo ir Kalifornijos universitetuose. Pastarajame įvedė lietuvių kalbos, baltų kalbų ir kultūrų, baltų ir slavų mitologijos kursus. 1967-1980 m. vadovavo neolito gyvenviečių archeologiniams kasinėjimams Bosnijoje, Makedonijoje, Graikijoje ir Italijoje. Parašė per 20 knygų ir apie 300 straipsnių apie Europos ir Lietuvos priešistorę anglų, vokiečių bei lietuvių kalbomis. Dalyvavo lietuviškoje veikloje.

Vienos savo knygų, The Civilization of the Goddess. The World of Old Europe (1991) lietuviškai, kiek sutrumpintą, versiją autorė ruošė jau sunkiai sirgdama. Paskutinį sykį apsilankiusi Lietuvoje 1993 m. birželį, ji peržiūrėjo surinktą knygų tekstą, kurį 1988-1991 m. dalimis vežiojo savo lagaminuose į Lietuvą keliaujantieji išeiviai. 1996 metais Mokslo ir enciklopedijų leidykla Vilniuje išleido M. Gimbutienės *Senąją Europą*. Nesenai kanadietė režisierė Donna Reed paruošė dokumentinį filmą apie M. Gimbutienę ir jos paliktą mokslinį turą – *Signs out of Time. The Story of Archaeologist Marija Gimbutas*. Filmą platina bendrovė „Belili Productions“. Ją jau matė San Francisco (CA), Arlingtono (VA), Bostono (MA), Oak Park (IL), White Plains (NY), Vancouver (BC) žiūrovai. Po filmo peržiūrų paprastai vyksta pokalbiai su M. Gimbutienės mokslo pasekėjais – žinomais amerikiečių archeomitologais.

Vilniuje atidaryta nauja radijo stotis „Geras FM“, kuri transliuoja 101.9 MHz dažniu ir girdima 30 km spinduliu aplink Vilnių. Informacinėse jos laidose klausytojai išgirs Vilniaus naujienas, apie pramoginius renginius mieste, be populiarių šandieninių muzikos kūrinių dar ir daugelį senų gerų dainų, kurių jau netransliuoja kitos stotys. „Mūsų klausytojas – išsilavinęs 25-40 metų vilnietis; būtent jam skirta mūsų bangomis skambanti gera muzika gerame mieste“, – teigia stoties vedėjas Evaldas Griškevičius. Stotyje dirba 6 žmonės. Rytinėje programoje girdisi linksma muzika, ryto naujienos, popietinėje – muzika darbo fonui, rimtos ir (ELTOS, Lietuvos ryto, BNS, 7 meno dienos, LGTIC informacija)

pikantiškos naujienos kas valandą. Netrukus bus ir studentų programa *Po paskaitų*, interaktyvus *Radio žiburėlis* bei laida vairuojantiems 50 km/val.

Dienraščio „Lietuvos rytas“ kultūrinio priedo *Mūsų malūnas* apžvalgininkai apdalinio tradiciniais apdovanojimais aštuonis 2003 metais pasižymėjusius kultūrininkus. Malūno dėžutė su „lengvom ir saldžiom gėrimom“ dovanota jaunam kino režisieriui Ignui Miškinui už pasisekusį filmą *Lengvai ir saldžiai*. Rašytojai ir žurnalistai Renatai Šerelytei išteiktas grūdais inkrustuotas sidabro žiedas „už grūdų paieškas prozoje, žurnalistikoje ir dramoje“. Režisieriui Cezariui Graužiniui, kurio vadovaujama „cezario grupė“ sukūrė sėkmingą spektaklį *Arabiška naktis*, išteiktas kočėlas, kad galėtų „kočioti, minkyti jauną medžiagą“. Pipirų maltuvė išteikta šiuolaikinio šokio kritikei Vitai Mozūraitėi, apgailestavusiai, jog meno, ypač šokio, kritika spaudoje „traukiasi į pogrindį“.

Medinis malūnelis išteiktas tenorui Edgarui Montvidui, sėkmingai baigusiam stažuotę Londone ir tęsiančiam sceninę karjerą Vokietijoje. Dailės srityje įvertinta menotyrininkė Giedrė Jankevičiūtė už svarią knygą *Dailė ir valstybė*. Svarus senovinis arbatinukas išteiktas dailininkui Sauliui Vaitiekūnui už „sunkiasvorių kūrinių“. Jis pasižadėjo arbatinuką laikyti galerijoje „sunkiems pokalbiams prie arbatos puoduko“. Itin užimtai scenografei Jūratei Paulėkaitei, sukurusiai įstabų scenografiją O. Koršunovo spektakliui *Išabioji ir graudžioji Romeo ir Džuljetos istorija*, išteiktas malūnelis, kad „primaltų laisvų valandų“.

Garsi džiazo grupė „Ganelino trio“ po 16 metų pertraukos, 2003 metų pabaigoje vėl koncertavo Vilniaus Valstybinės filharmonijos salėje. Prieš koncertą surengtoje spaudos konferencijoje dalyvavo visi trio nariai – iš Izraelio atvykęs klavšininkas Vjačeslavas Ganelinas, saksofonininkas Vladimiras Čekasinas ir perkusininkas Vladimiras Tarasovas. „Ganelino trio“ susibūrė 1971 metais Vilniuje, kai džiazo muzika merdėjo, buvo nustumta į šalį roko muzikos. Per savo gyvavimo laikotarpį šį talentingų muzikantų grupę sukūrė 21 koncertinę programą, išgarsėjo visame pasaulyje, ir, pasak muzikologų, ji minima kiekvienoje svarbesnėje džiazo enciklopedijoje. „Ganelino trio“ užpėnai koncertavo Frankfurto knygų mugėje, planuoja per metus surengti ne daugiau kaip keturis pasirodymus. 2004 metų vasarą pasirodys šiuolaikinės muzikos festivalyje Gruziijoje, o rudenį – Londone. G.K.

Paminklas L. Stuokai-Gucevičiui Vilniuje priešais Bonifratų šventovę prie L. Stuokos-Gucevičiaus ir Liejyklų gatvių sandūros

Nuotr. G. Kurpio

PRISIKĖLIMO
KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 1.10%	Asmeninės paskolas nuo 5.25%
180-364 d. term. ind. 1.20%	Sutarties paskolas nuo 5.25%
1 metų term. indėlius 1.30%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu 3.70%
2 metų term. indėlius 1.75%	1 metų 3.70%
3 metų term. indėlius 2.10%	2 metų 4.00%
4 metų term. indėlius 2.50%	3 metų 4.45%
5 metų term. indėlius 2.75%	4 metų 4.80%
1 metų GIC-mėn. palūk. 1.05%	5 metų 4.90%
1 metų GIC-met. palūk. 1.55%	
2 metų GIC-met. palūk. 2.00%	Su keičiamu nuosimčiu 1, 2, 3 metų 4.25%
3 metų GIC-met. palūk. 2.35%	
4 metų GIC-met. palūk. 2.75%	Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas
5 metų GIC-met. palūk. 3.00%	Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable" 1.00%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 2.05%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 2.50%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 3.25%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 3.50%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 3.50%	
Taupomąją sąskaitą iki 1.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki 1.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 0.40%	

Duodame asmenines paskolas iki \$100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiama nemokamai: spausdiname asmeninius ir bižnė čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAP: www.rpcul.com

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų
pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 18 metų

SKUBIAI PARDUODAMAS pomirtinis palikimas, Howard & Roncesvalles, atskiras kambarys, 4 virtuvės, atskira proga investavimui arba sėdimai su vaikais. Prašo \$489,000.

CENTRAL PKWV
atskiras, atskiras, idealus
SALYGINAI PARDUOTA
Prašo \$317,000

SKAMBINTI
TEODORUI
STANULIUI, B.A.
416-769-1616

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416 231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA

(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams
laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių

VILNIUS

Tel: (416) 233-4601

\$3.00* COUPON **\$3.00***
off for 1 parcel off
*coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Būrelis vilkiukų su vadovais jubiliejinėje Kar. Mindaugo stovykloje, Kalifornijoje, 2003 m. rugpjūčio 6-16 d.d. Nuotr. R. Otto

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kritikos susilaukė ginklų registracijos ir kontrolės programa, kuri nuo numatytos samatos jau šiuo metu padidėjo apie 90 kartų. Net ir valstybės policijos (RCMP) Kvebeko skyrius neranda ataskaitos dokumentų dėl 3 mln. dol. Nedaug padės Paul Martin pažadai atsistatydinti iš ministerio pirmininko pareigų, jei Viešos atskaitomybės komitetas ras, jog jis jau anksčiau žinojo apie tų 100 mln. dolerių nutekėjimą liberalų partijai draugiškoms skelbimų įstaigoms. Jo pavaduotoja Anne McLellan, anksčiau dirbusi kaip Kvebeko vienybės ir ryšių ministrė, tokio pažado nepadarė, bet teigė žinojusi apie "Paspirties programą", tačiau jokios informacijos neturėjusi apie pinigų tolimesnį paskyrimą ir įtārė, kad jais buvo piknaudžiaujama.

Natūralios dujos, kurių kaina Kanadoje didele dalimi priklauso nuo esamų dujų tiekimo vamzdžių ilgio nuo šaltinių iki vartotojų po poros metų turės būti pritaikyti prie naujos tiekimo sistemos ir konkurencijos. Manoma, kad jau 2006 metais Šiaurės Amerikos krantus pasieks dideli kiekiai suskystintų dujų iš Kuatara, Nigerijos, Trinidado ir Rusijos. Žemėje temperatūroje suskystintos dujos bus gabenamos šaldomuosiu tanklaiviuose ir manoma, kad jos bus pigesnės, nei natūralioje formoje vamzdžiais pristatomos dujos, ypač tos, kurių šaltiniai yra Aliaskoje. Energetikos srityje ieškant įvairių pakaitalų ir šaltinių, Kanados natūralių dujų apyvarta tarptautinėje rinkoje gali susilaukti rimtų sunkumų.

Ne vien tik pasitarkvės ligos paliestos karvės gaisra ar turi būti sunaikintos. Dėl sumažėjusio jautienos pareikalavimo tarptautinėje rinkoje Kanados vakarinės provincijos trūksta pašaro ir priežiūros esamoms galvijų bandoms. Paskutiniu metu Gyvulių apsaugos draugija užtikto viename ūkyje 100 nugaišusių galvijų. Kitame ūkyje iš 100 nuo savininko atimtų gaištančių galvijų, kurie buvo nešeriami, negirdomi ir be pastogės, net 12 jų turėjo būti sunaikinti. Ūkininkams šios pramonės ekonominėje krizėje yra sunku parūpinti pakankamai pašaro. Sumažėjus eksportui ir vietiniam pareikalavimui, kai kuriais atvejais galvijų skaičius yra net padvigubėjęs.

Sekančių ketverių metų laikotarpiai vien tik miestų susisiekimo plėtros reikalams reikės 21 bilijono dolerių. Kanados

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių muziejų-archyvą?

TURNER & PORTER
LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

miestų susisiekimo draugija pataria federacinei vyriausybei skirti po 3 centus nuo surenkamų valstybinių mokesčių nuo litro kuro, kad juos galima būtų investuoti vidiniams susisiekimui miestuose, nes tai laidoja ekonominę plėtrą ir žmonių gerovės užtikrinimą. Vidutinis transporto priemonių senumas miesto susisiekime šiuo metu yra 11 metų, tačiau kai kur dar yra naudojami ir 25 metų senumo autobusai. Kanadai norint įvykdyti Kyoto protokolo įsipareigojimus, virš minėta suma gali būti per mažą. Gamtosaugos ministeris David Anderson puoselėja mintį, kad būtų tikslu pakelti valstybinius mokesčius kurui, bet sumažinti pajamų mokesčius.

Sporto žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Kauno "Žalgiris" paskutiniąsias ULEB Eurolygos B grupės rungtynes po atkaklios kovos 75:78 pralaimėjo Maskvos CSKA (Rusija) klubui. Nepaisant pralaimėjimo "Žalgiriui" nusišypsojo laimė ir klubas pateko į sekantį ratą, turėdamas geriausią krepšius santykiu tarp šeštąją vietą užimančių komandų su tiek pat taškų kaip "Žalgiris". Po atsakomųjų rungtynių iš 32 ULEB taurės turnyrą pradėjusių klubų, atstovaujančių šešiolikai šalių, liko aštuoni stipriausieji, tarp jų ir Vilniaus "Lietuvos rytas", kuris ketvirtfinalyje susitiks su Jeruzalės "Hapoel" komanda. NBA klubo "Cleveland Cavaliers" žaidėjas Ž. Ilgauskas abejoja ar galės atstovauti Lietuvos krepšinio rinkinei olimpinėse žaidynėse. Jis, dėl trapių kaulų pėdose, nori leisti kitiems pailsėti, bet pareiškė: "Aš galiu ir persigalvoti". Pasibaigus LK lygos trečiajam ratui komandos išsidėstė sekančiai: 1. Kauno "Žalgiris", 2. Vilniaus "Lietuvos rytas", 3. Vilniaus "Sakalai", 4. Šiaulių "Šiauliai", 5. Mažeikių "Nafta", 6. Alytaus "Alita", 7. Panevėžio

SPORTAS

"Aušros" žinios

"Aušros" jaunių "A" berniukai žais vasario 29, sekmadienį, 2 v.p.p. Priskėlimo parapijos salėje. Visi kviečiami ateiti pasižiūrėti ir paremti žaidėjus. D.D.

ČLKL atidarymas

Praėjusį sekmadienį, vasario 15, įvyko iškilminga Čikagos lietuvių krepšinio lygos šventė Vasario 16-ajai paminėti. Iškilmės prasidėjo visų dešimties lygos komandų pristatymu, po to – garbės svečių sveikinimais. Renginio dalyviai stebėjo tautinių šokių grupės "Grandis" ir "Lituanikos" jaunųjų krepšinininkų pasirodymus. Lygos šventė baigėsi Lietuvos ambasadoriaus JAV Vygaudo Užacko sveikinimu ir simboliniu triušio metimu. Po atidarymo iškilnių prasidėjo kovos krepšinio aikštėje. Buvo sužaistos penkerios pirmojo turo rungtynės. Pirmoje dvikovoje Vilniaus komanda nugalėjo Panevėžio krepšinininkus 59:40 rezultatu. Nugalėtojų gretose pasizymėjo Tadas Strumila pelnęs 20 taškų. Panevėžiečių komandoje geriausiai žaidė Aurimas Matulevičius (23 taškai). Žiūrovai, likę stebėti paskutiniųjų dienų rungtynių tarp Aukštaitijos ir Kretingos komandų išvydo bekompromisinę kovą, kur nugalėtojus išaiškėjo per paskutiniąsias pratęsimos sekundes. Sekmė lydėjo Kretingos krepšinininkus.

Kviečiame krepšinio mėgėjus stebėti lygos varžybas. Jau pirmoji pirmenybių diena parodė, kad lygos organizatoriai įdėjo daug pastangų, kad varžybos vyktų aukštesnė lygyje ir būtų įdomios dalyviams ir žiūrovams. Informacija apie ČLKL galima rasti lygos interneto tinklalapyje www.clkl.emigrantas.com.

L.R. Misevičius

"Aukštaitija", 8. Kėdainių "Nevėžis", 9. Klaipėdos "Neptūnas", 10. Kauno "TOPO centras – Atletas".

BOKSAS: Kroatijoje vykstančio 35-jo Europos bokso čempionato pirmajame rate lietuvis M. Narkevičius (svorio kategorija iki 57 kg) nugalėjo vengrą R. Laonyi. R. Jasikevičius (iki 77 kg) nugalėjo suomį J. Fyhra ir V. Subačius (91 kg) įveikė moldavą M. Muteanu.

ČIUOŽIMAS: Kaune pasibaigusiame atvirajame Lietuvos dailiojo čiuožimo čempionate visus medalius išsidalijo kauniečiai. Moterų aukso medalis atiteko G. Vostrecovaitė, sidabro – R. Gajauskaitė, bronzos – D. Rybalko. Vyrų aukso medali iškovojė A. Reklis, sidabro – T. Katukevičius, bronzos – A. Pyrogovas.

ŠACHMATAI: Šiauliuose pasibaigusiose Lietuvos moterų šachmatų pirmenybėse nugalėtoja tapo plungietė D. Batytė (7 taškai iš 9 galimų), sidabrą iškovojo D. Ivoškaitė iš Elektrėnų (7 t. iš 9) ir bronzą laimėjo šiaulietė D. Daulytė (8 t.). V.P.

Skautų veikla

• Kaziuko mugė įvyks kovo 7, sekmadienį, Priskėlimo parapijos salėje. Visus kviečiame atsilankyti mugėje. Šių metų tema – "Lietuvos legendos". Mugėje skaitai vėl galės peilius profesionaliu būdu. Prašom pasinaudoti šia proga ir atsiveisti atsipusius peilius, žirkles, kirvukus ir t.t.

• Šiais metais jau dvi grupės stovyklavo "Romuvoje" – Jūrų skautai sausio pabaigoje praleido savaitgalį stovykloje su vadovais ir atliko savo nustatytą programą. Vasario mėn. viduryje skautės, vadovai ir tėveliai buvo nuvažiavę savaitgaliai. Abi grupės kepė ir virė maistą lauke ant laužo, atliko programą sniege ir grįžo su įvairiais įspūdžiais. MR

• Lietuvos nepriklausomybės šventė – Vasario 16-tąją Toronto skautija iškilmingai šventė vasario 15 d. Lietuvos kankinių šventovėje. Į pamaldas 9.30 v.r. pirmieji su vėliavomis įžygiavo – A. Skilandžiūnaitė, A. Saplytė, D. Šarūnas ir A. Birgiolas, o po jų visa Toronto lietuvių skautija. Mišias aukėjo kun. V. Staškevičius, o gražų pamokslą pasakė klebonas prel. J. Staškevičius; skaitinius atliko D. Kuraitė, E. Saplytė, R. Kardauskaitė, giesmes giedėjo "Angeliukų" choras, vad. muz. L. Turūtaitė. Po iškilmingų Mišių visa skautiška šeima su vėliavomis žygiavo į Anapilio salę, kurioje vyko iškilminga sueiga, vadovaujant vyr. sk-tui V. Pečiulytei. Po komandos "vėliavų gerbi", buvo skaitomi LSS vyr.sk. v.s.d. Trakienės įsakymai. Juos skaitė rajono vadeivė s. Dalia Steponaitienė. Pažangumo žymeniui apdovanotos ps. V. Pečiulytė, L. Kulnys-Douglas, A. Turczyn; Tėvynės dukros žymeniui – ps. K. Dambartaitė-Jonowicz; Pažangumo žymeniui – sl. R. Jonušonytė, A. Radžiūnaitė; Vėliavos žymeniui – V. Narušytė, E. Ploog ir ps. I. Tarydytė.

LSS brolijos vyr.sk. v.s.fil. R. Rupinsko įsakymą perskaitė kom. s. R. Kalendra. Pažangumo žyme-

niu apdovanoti pritarę skautai: P. Krikščūnas, D. Kuras, V. Steer, M. Tirilis, G. Valiulis, S. Wasowicz, T. Yčas. Visiems apdovanotiems žymeniui iteikė K.R. vadas v.s. R. Otto, padedant s. R. Kalendrai. "Satrjos" tunto įsakymu vyr.sk. v.s.l. B. Bražukaitė paskirta "Rūtos" paukštyčių dr-vės draugininkės padėjėja, "Gintarė" vair. K. Petrauskaitė "Gulbių" valties valtininke; pask. fil. I. Petrauskienė "Birutės" dr-vės pavaduotoja, S. Gorytė pervesta į "Dainos" sk-čių dr-vę. Jaunesniųjų sk-čių 3-čią p.l. išlaikiusios davė jaunesniųjų skautų žodį: L. Valadkaitė, A. Rudnickaitė, R. Asevičiūtė. Už sąžiningai atliktas pareigas ir geras darbėlus pakeltos į psklt. laipsnį: V. Radžiūnaitė L. Aiello, D. Didžbalytė, V. Jonuškaitė, K. Marijūšytė, D. Paznėkaitė, R. Petrauskaitė, L. Ploog, E. Putevė, A. Saplytė, L. Saplytė, R. Šiaučūnaitė, D. Šimkutė, V. Sriubiskytė, A. Stončiūtė. Į sklt. laipsnį pakeltos: V. Lemon, V. Mackevičiūtė, V. Skilandžiūnaitė, R. Stauskienė, V. Sriubiskienė, R. Saulėnaitė-Aiello, K. Yčaitė, A. Krakauskaitė, o vair. K. Petrauskaitė pakelta į valtininkės laipsnį; S. Gorytė gavo darbštumo ženklelį. Žiemos išskylautojos specialybę gavo: L. Aiello, D. Didžbalytė, V. Jonuškaitė, K. Marijūšytė, D. Paznėkaitė, R. Petrauskaitė, L. Ploog, E. Putevė, A. Saplytė, L. Saplytė, R. Šiaučūnaitė, D. Šimkutė, A. Skilandžiūnaitė, V. Sriubiskytė, A. Stončiūtė.

Abu tūtininkai nuoširdžiai sveikino seses ir brolius su naujomis pareigomis, pakeliamais, apdovanojimais, linkėdami laikytis įstatų, sąžiningai vadovauti ir būti pavyzdžiais jaunesniesiems. Sugiedotas himnas ir gerbiant mažųjų saliuotų išneštos vėliavos. Muziejų į ratą sugiedota "Ateina naktis", iki pasimatymo Kaziuko mugėje, kovo 7 d. Priskėlimo parapijos patalpose. F.M.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME	IMAME
1.00% už 30-89 d. term. indėlius	už asmenines paskolas nuo 5.50%
1.10% už 90-179 d. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su - nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1.20% už 180-364 d. term. indėlius	1 metų 3.70%
1.30% už 1 m. term. indėlius	2 metų 4.00%
1.75% už 2 m. term. indėlius	3 metų 4.45%
2.10% už 3 m. term. indėlius	4 metų 4.80%
2.50% už 4 m. term. indėlius	5 metų 4.90%
2.75% už 5 m. term. indėlius	- su keičiamu nuosimčiu 4.50%
1.05% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
1.55% už 1 m. GIC invest. pažym.	
2.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	
2.35% už 3 m. GIC invest. pažym.	
2.75% už 4 m. GIC invest. pažym.	
3.00% už 5 m. GIC invest. pažym.	
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.05% už RRSP 1 m. term. ind.	
2.50% už RRSP 2 m. term. ind.	
2.85% už RRSP 3 m. term. ind.	
3.25% už RRSP 4 m. term. ind.	
3.50% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.60% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.40% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ ĮSILAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELEŠ
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHECKS)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETUI!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKETI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antr. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; šeštad. nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
Royal York skyriuje – šeštad. nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard **Interac** **CITUS**

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAP: www.parama.ca

ROYAL LEPAGE

Jeji norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

Kanados Lietuvių **Fondas**
Lithuanian Canadian **Foundation**

1 Resurrection Rd., Toronto, ON, M9A 5G1 tel. 416-889-5531

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
Remkime per Kanados lietuvių fondą!
Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis.

Raštinės darbo valandos: pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p. Telefonas veikia nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 9 v.r. ir 5 v.v. Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

Algis MEDELIS **QUEEN SYRENA TRAVEL**
133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2 Tel. 416-531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Į LIETUVĄ – visuomet geriausiomis kainomis!

VISUOMET turi įvairių pramoginių išvykų - apžiūrėti Toronto miestą, Niagara, Ontario šiaurę, Otavą, Kvebeką ir t.t. - teiraukitės!

VISUOMET ruošiamas maldininkų kelionės - Roma, Liurdas, Fatima

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIUI MEDELIUI asmeniškai.

Tel. Toronto 416 531-4800 Bilietus prašau atsiimti, į tolimesnes vietas siunčiu X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Str., WHITBY, Ont. L1R 1T7
ALGIS ir STEFA MEDELIAI **Tel. 1-905-666-9086**

Visos paslaugos atskleidžiant gimes iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOMI IR RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius. Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Ryškiai pastebimi asmenys

ALĖ RŪTA

Žmogus yra vertybė. Kiekvienas. Net ir neigiamiausias charakteris tarpais blykstelį gėrio spinduliu.

Kūryba ar teigiama veikla įprasmina kiekvieną, jeigu ji skiriama sava tautai, gerovės ir garbės siekiančiai. Ne savo vardui pagarsinti, o pasiekti ko nors gero kitiems, kad ir per juos gėris sklįstų į tautos ateitį.

Nepaisant įvairių liūdnu įvykių ar blogų žmonių klystelių, vis dėlto, yra ir šviesių atvejų... Pasižadėjau kalbėti apie kelis tokius išsivijusius. Tegu bus atleista, kad eina kalba apie pasikirus asmenis – tikraisiais vardais. Manau, kad jie to verti. O iš atskirų asmenų (ir jų darbų) sudaro visuomenę, kaupiasi geri darbai ir čia, ir ten (tėvynėje) mūsų vienai ir tai pačiai tautai, mūsų Lietuvai.

Šios mintys iš ilgo stebėjimo, iš tolimo (ir artimo) žvilgsnio į žmones ir įvykius jų aplinkoje. Nebus tai plati minčių skalė, o tik žvilgsnis ir ką jis sugauna tarpais per ilgesnį laiką.

Giedra. Nasvytytė-Gudauskienė 2004 m. sausio 10 d. buvo Kalifornijos Santa Monikoje pasveikinta ir pagerbta už jos daugelio metų muzikos kūrybą ir veiklą. Trys pasveikinimo priežastys: jos 80-tas gimta-

dienis, Los Angeles amerikiečių valdžios jai suteiktas 2003 m. titulas – „Metų moteris“ ir trečia, gal svarbiausia, Lietuvos Bendruomenės premija (1,000 dol.) už jos kompozitorės kūrybą ir už lietuvių jaunimo muzikinį auklėjimą. Giedra Gudauskienė pati pasisakė, viso to pasiekusi dirbdama ir kurdama lietuvių bei. Rodos, jos tikslai pasiekti...

Alita Dautartaitė, aktorė iš Šiaulių teatro, jau antrą kartą viešinti Kalifornijos lietuvių. Ji mums mažiau pažįstama kaip Giedra, bet iš jos teatrinio darbo mūsų parapijoje aiškėja, kad ji stengiasi parodyti ir parodyti išsivijus lietuviams, ką ji sugeba ir ką gerai pažįsta. Anais metais ji savotiškai ir vykusiai mums spektaklio forma parodė *Mikalojų Čiurlionį*, lietuvių genijų.

Siemiet ji rodė (sausio mėn.) švedų Ingmar Bergman veiklą, sulaukusį įvairių atgarsių. Tai drąsi vienos aktorės išraiška maždaug Marijos Magdalenos gyvenimo ir jos atgailavimo. Alita dar ruošiasi parodyti scenoje istorinę lietuvių asmenybę – Emiliją Plateraitę kaip karžygę. (Rodos, poetės Juditos Vaičiūnaitės scenarijus).

Tikimasi, kad Alita veiks darniai su Los Angeles lietuvių Dramos sambūriu, daug čia nusipelnysiu ir šių metų (2004) pabaigoje minėsiu 50 metų

veiklos sukaktį.

Kazys Karuža – taurus šaulių organizacijos veikėjas ir jų vadovas Los Angeles mieste, sulaukęs 95 m. amžiaus. Tebėra veiklus, tiek veiklus, kad čia be jo, rodos, veikla tikrai prigęstų. Kasmet jis su šauliais suorganizuoja porą ryškių renginių su kultūrinėmis programomis, losangeliečių lankomų ir mėgstamų. Tų renginių pelnas visada nuplaukia lietuviškai labdarai.

Monika Lemberdienė, 2004 m. sausio 23 sulaukusi 102 metų, deja, guli jau pusiau bejėgė, bet verta paminėti dėl jos daugybės labdaros darbų, kurie jos vardu ir dabar tęsiasi sūnaus, inž. Vitalio Lemberto.

O žvilgsnis į šių žmonių gyvenimą nebūtų gana platus ir aiškus, jei nepamintume ir kitų veikėjų bei žmonių, nuolat atplaukiančių iš tėvynės.

Ernesta – viena iš taurių lietuvių, dalyvavusi Giedros Gudauskienės suruoštuose padėkos pietuose. Ji buvo atvykusi iš Čikagos. LB Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė buvo atvykusi įteikti premijos kompozitori. Ernesta Šulniuvienė Santa Monikoje uždarbiauja savo šeima Lietuvoje. Trumpam buvo atvykęs ir jos vyras, o kiek ilgėliau – ir jų sūnus.

Atvyksta iš Lietuvos nemažai tautiečių į turtingąją Ameriką. Džiugu, kad jų didžiulia ir grįžta atgal į Lietuvą, kiek praturtę pinigais, o dažnai ir mokslu – studijoms. Ar galima juos neigti? Reikia tik juos atjausti, padėti jiems kuo galime ir džiaugtis, kad jie grįžta tėvynėn – prašiesint artimųjų, ne vien savo gyvenimą.

Atidesniu žvilgsniu įsižiūrėjus, negalima tokių, kaip Ernesta, kiti ar kitur, kritikuoti. Artimo meilė reikalinga pirmiausia – suprasti, o paskui – padėti.

Yra ir daug daugiau paminėtų asmenų, bet... Juk žvilgsnis yra tik akimirką, jis tik tiek vienu ypu užmato ir pastebi. Visi tikimės laimingų naujų metų. Visi – dideli ir maži, didžiai nusipelnę ir dar tik norintys nusipelnėti. Tepadeda Dievas mums visiems, mūsų Lietuvai.

Viduryje Giedra Nasvytytė-Gudauskienė, 2004 m. sausio 10 d. pasveikinta jos kūrybos laimėjimų proga. Jos dešinėje – Angelė Nelsienė, lietuvių bendruomenės Kalifornijoje pirmininkė, kairėje – Marija Remienė, LB Kultūros tarybos pirmininkė

Septintasis Kauno fortas

Pirmoji žydų naikino vieta nacių okupacijos metais

ALEKSAS FAITELSONAS

Šio straipsnio autorius, perskaitęs TŽ 2003 metų 44 numeryje straipsnį *Krepšinis išgarsino Lietuvą*, kuriame iškelti krepšinio žaidėjai lietuviai, atsiliepė iš Izraelio ilgu savo straipsniu, aprašančiu skaudžius išgyvenimus VII forte, masinį žydų naikinimą, nacių žiaurumus ir kai kurių lietuvių krepšinininkų dalyvavimą juose. Čia spausdinama pagrindinė straipsnio dalis. RED.

Mano knygos *Nepasidavusieji* (2001 m.) skyriuje, kuriame rašoma apie tai, kas Kaune vyko prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, pasakojama apie miesto žydų žudymą Septintajame forte. Žydus masiškai suiminėjo ir šaudė lietuviai, iš kurių buvo sudaryti ypatingi būriai, pavadinti „Tautinė darbo apsauga“ (TDA). Juose dalyvavo ir sportininkai – krepšinininkai.

Pradžioje liudytojo Icchako Nemenčiko parodymais. Jis juos parašė Centrinei istorijos komisijai, kuri veikė Vokietijos JAV okupacinėje zonoje. Tekstas buvo išspausdintas žurnale „Fun lectn churbn“ („Iš paskutinės katastrofos“) nr. 7, 1948 m. gegužės mėn., Miunchene su antrašte „Septintas fortas (Pirmoji Kauno žydų naikino vieta)“.

Pagal Kauno žydų metrikacijos punkto 1935 m. jungtinių knygų įrašą nr. 286, „Nemenčikas Izaakas, nevedęs, 1907 m. žydų tautos, Lietuvos pilietis, buhalteris, gyv. Kaune, Nemuno 26a, Girsio-Izraelio ir Helės Nemenčikų-Dumskerytės sūnus“.

Kaunas partizanų rankose
„Pirmadienį, 1941 m. birželio 23 Kaunas jau buvo Lietuvos partizanų rankose. Tą dieną organizuotų partizanų aktyvumas buvo iš esmės nukreiptas prieš besitraukiančius sovietinės armijos dalinius ir prieš bėgančius žydus.“

Antradienį, birželio 24, vokiečių kariuomenė įžengia į miestą, ir prasideda žydų turto grobstymai, žudynės ir suėmimai. Žydų moterys ir vyrai, neišskyrus taipogi jaunų berniukų ir mergaičių, be jokios priežasties suimami. Jie nuvedami į jėzuitų gimnaziją (Rotušės aikštėje), į „Saulės“ mokytojų seminariją (Ukmergės plentė), į Vilijampolę – šaulių sąjungos namus ir prie žvirgždyno ties Veterinarijos akademijos pastatu ir į kitas vietas. Taip pat visos policijos nuovados mieste knibždėte knibžda suimtų ir sumuštų žydų.

Iš tų visų vietų tik mažai dalių pasiseka ištrukti arba išsiplinti už aukštinius daiktus, laikrodžius ir kitus vertingus daiktus. Didesnės suimtųjų grupės telkiamos Kauno „geltonajame“ kalėjime, Mickevičiaus gatvėje.

Pirmadienį, birželio 30, prieš piet visi vyrai ir moterys išvejami iš perpildyto kalėjimo kambarių į kalėjimo kiemą. Atvyksta dideli raudoni miesto susisiekimo autobusai. Prie kalėjimo vartų į juos grupėmis grūdami žydai.

Lietuvių partizanų stipriai saugomi jie vežami Ukmergės plento link. Mes atvykstame prie Lietuvos centrinio valstybinio archyvo, esančio dalyje buvusios rusų tvirtovės ties Kaunu – septintojo forto – kazematų. Ir vėl smūgių uraganu mus pasitinka lietuviška forto sargyba.

Mus veda šalia centrinio valstybinio archyvo raudonųjų plytų kazemato ir įvaru mus giliau į fortą, į didelę keturkampę

aikštę. Šią vietą juosia masyvūs ir aukšti pylimai, iš kurių spokso tamsios tvirtovės kazematų (požeminių rūšių) burnos-angos. Mūsų grupė čia jau rado apie porą šimtų žydų, kurie buvo čionai atvežti tais pačiais miesto autobusais iš Kauno kalėjimo, jėzuitų gimnazijos, „Saulės“ ir kitų surinkimo vietų. Visą pirmadienį čia kursavo miesto autobusai ir vežė naujas grupes išgaudintų žydų. Apie 9 v.v. didžiulė vidinė tvirtovės aikštė jau buvo perpildyta žmonių.

Forto aikštėje

Alkani, iškankinti ir purvini, daugelis sumuštų ir sužeistų, mes glaudėmės prie drėgnos žemės; pilni išgąsčio ir nevilties spėliojame, ką darys su mumis. Visažiniai galėjo teigti, kad čia nustatysią kiekvieno politinį švarumą ir nekaltuosius jau rytojau dieną paleis į laisvę.

Apie 10 v.v. subėgo ištisi būriai partizanų ir liepė tučiuojau rikiuotis. Jaunas lietuvis tamsiai mėlyna lakūno uniforma pradėjo muštuoti daugiakūrantinę minią. Maršo žingsniu jis atvedė žmonių masę į pietinę tvirtovės aikštės dalį ir sukomandavo: „Gul!“ Kiekvienas, didžiai išgąsdintas, krito ten, kur stovėjo, bet didžiuliu krito ant greta gulinėjo draugo.

Karininkas garsiai sušuko, kad kiekvienas žydas turi gulėti į lavonas ir nedaryti jokio judesio. Jei kas išdrįs pajudėti, gaus kulka į galvą. Paleidęs tokį įsakymą, žmogysta dinga. Lietuviai sargybiniai, kurie mus saugojo, stovėdami ant aplinkinių kalvelių laikėsi karininko įsakymo ir jį vykdė.

Glaudžiai suspausta minia žmonių, kurie gulėjo vienas ant kito, it silkės statinėje, ilgai ištvirti negalėjo. Žmonės ėmė pamaužu ištieti, išlyginti savo apmirusias kūno dalis. Kulku kruša pasipylė nuo kalvelių į minią. Miršančiųjų šnopsimas ir sužeistųjų aimanos sustingdė žmonių masę. Žudikai nusileisdavo nuo kalvelių į aikštę ir ištraukdavo keletą gulėjusių žmonių, įsakydami jiems išnešti lavonus ir sužeistuosius. Šitaip visą naktį nuo pirmadienio į antradienį kulku kruša krito ant minios. Vis tik kas bandydavo pajudinti savo apmirusias rankas ar kojas, nuo kalvelių šaudydavo į jį. Gyvieji, kurie pagal žudikų įsakymą nunešdavo lavonus į kalvą, jau nebegrįždavo. Niekas aikštėje nesuprato, kur jie dingo.

Antradienį prieš auštant (1941.VII.1) prie mūsų tvirtovės aikštėje atvedė dar keletą žydų grupių. Tai buvo žmonės, kurie pirmosiomis karo dienomis bėgo į Rusiją ir buvo kelyje lietuvių suimti. Žydai buvo apskrovių ryšuliai ir lagaminai, kuriuos žudikai iš jų čia atėmė ir juos taip pat įvarė į minią.

Visą antradienio dieną partizanai tyčiojosi iš mūsų ir baisiai kiekvieną kankino. Jie be persto mus mušė, rabinams kirpo barzdas ir mums liepė be atvangos gulti ir keltis. Maisto nedavė. Taip pat atsigerti neleido. Iš tolo girdėjome vandens čiaurulių. Prie tako, kuris tiesiojo palei kazematą, iš kurio vėliau pastebėjome susirūpinusius žydų veidus, buvo arteinis šulinys, iš kurio be perstojo veržėsi kristolinio švarumo vanduo. Pasitaikydavo taip pat, kad už kyšį partizanas atveddavo prie šulinio

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų - 416 769-3577

Nemokamas namų įvertinimas

Bloor West Village DENTAL CARE

Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas

2373 Bloor St. West

Tel. (416) 763-5677

DANTŲ GYDYTOJA

Dr. Gintarė Sungailienė

115 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5
(į vakarus nuo Hurontario)

Tel. 905 271-7171

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE LAW FIRM

5110 Dundas ST. W.

(tarp Islington ir Kipling gatvių)

Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060

Fax 416 236-1809

ŽEMIAUSIOS BILJETŲ KAINOS Į LIETUVĄ!

(su FINNAIR per Helsinkį)

Dar galima įsigyti bilietus su „Early Bird“ nuolaida

Visa informacija teikiama

VIOLETA LAURINAVIČIENĖ

telefonu (416) 690-4922

SKYTRAIN LTD. TOURS & TRAVEL

2558 Danforth Ave., Ste. 205, Toronto, Ont. M4C 1L3

Fax: (416) 690-4944 E-mail: skytraintravel@canada.com

ŽEMIAUSIA KAINA BET KUR!

Skambutis į Lietuvą – tik 26 centai!

Lietuva – 26 centai

JAV – 4.9 centai

Rusija – 15 centų

Lenkija – 7.9 centai

St. Peterburgas – 8 centai

D. Britanija – 5.9 centai

Kanada – 3.9 centai

10-10-580

Skambinant šiaurės Amerikoje

surinkti 10-10-580 + 1 + rajono kodą + numerį

Tarptautiniams skambučiams

10-10-580 + 011 + krašto kodą + rajono kodą + numerį

NEREIKIA keisti telefono firmos.

BELL sąskaitoje bus sužymėti Onlinetel skambučiai.

Visos kainos galioja 24 valandas, 7 dienas per savaitę.

Ryšiai su nešiojamais telefonais gali kainuoti daugiau.

Kainos gali keistis be pranešimo.

Visiems skambučiams taikomas 25 centų minimumas.

Pilną kainoraštį galite skaityti tinklalapyje

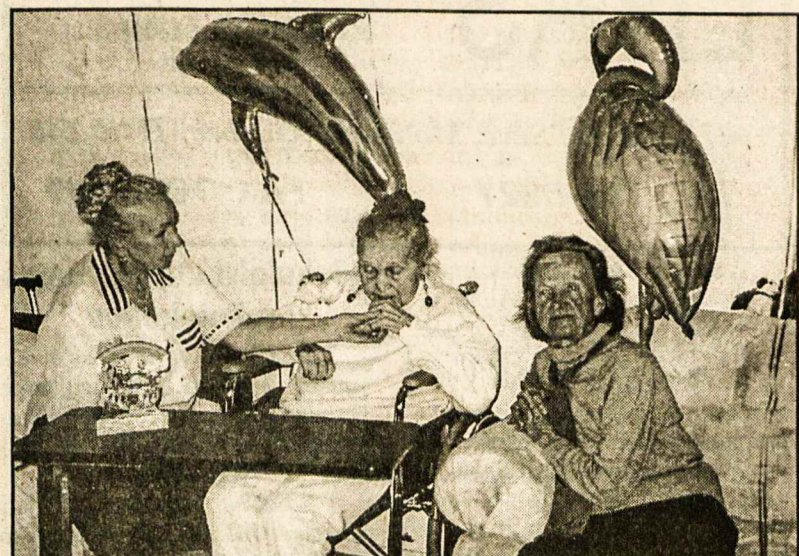
www.10-10-580.com

Powered by Onlinetel
talk freely to the world

Padalinys Eiger Technology Inc., viešos akcinės bendrovės, dalyvaujantis Toronto akcijų biržoje – TSE (simboliu AXA).

žydą ir leisdavo jam atsigerti; laimingam pavykdavo taip pat pasiimti draugui ar giminačiui truputį vandens indelyje. Bet apskritai visa žmonių masė buvo ištroškusi ir baisiai purvina. Visi murzini, išsitemę purvu, kuriame voliojoms. Karštos birželio dienos baisiai kepino ir alino žmones, daugelis alpavo. Antradienį, apie 11 v. nakties, buvo sustiprinta sargyba aplink mus. Mes pastebėjome, kad ant kalvelių buvo išstatyti sunkūs kulkosvaidžiai. Įvairūs žmogystos, apsirengusios lietuviškomis ir vokiškomis milinėmis, sukiojosi tarp sargybinių ir davinėjo įsakymus. (Bus daugiau)

• Didžiosius žmones lydi kančia, kaip kalmus audra. Bet ant jų keturų lužta audros ir tampa lygumų apsauga (Jean Paul)

Viduryje – kalifornietė, 102 metų amžiaus Monika Lemberdienė, atšventusi gimtadienį sūnaus Vitalio suruoštame pobūvyje. Jos dešinėje – dukterėčia Nijolė Litkevičienė iš Biržų, jos kairėje – kaimynė Alė Rūta

FINNAIR SUMMER 2004 FLIGHTS FROM TORONTO TO NORTHERN EUROPE ON SALE NOW

Finnair Direct Summer Flights from Toronto to Helsinki are on sale now! Fly to Vilnius via Helsinki between June 17 and September 7, 2004. Call and book today to save with the Early Bird rates. In addition, Finnair operates daily code-share flights from Vancouver, Toronto and Montreal via London, U.K. and from New York with many convenient connections from Canada.

Contact your travel agent today for reservations and further information.

www.finnair.com
416 222-0740 or
1 800 461-8651

TORONTO

Anapilio žinios

– Vasario 22, sekmadienį, Lietuvos kankinių šventovėje minėjome Vasario 16-tąją. Ta proga mūsų šventovėje 11 v.r. Mišiose iškilmingai su vėliavomis dalyvavo Toronto VI. Pūtvio kuopos šauliai su Lietuvos karininkais iš Borden karo bazės ir KLKM dr-jos skyrius.

– Vasario 22, sekmadienį, 3 v.p.p. (prieš Vasario 16-tosios minėjimą) Anapilyje esančiame Kanados lietuvių muziejuje buvo senų Lietuvos didžiosios kunigaikštystės žemėlapių parodos atidarymas. Parodą pristatė senovinių žemėlapių žinovas Jay Richardson.

– Šį savaitgalį mūsų parapijose lankėsi kun. Hermanas Šulcas, SDB, misijonierius iš Afrikos ir laikė Mišias Delhi Šv. Kazimiero bei Wasaga Beach Gerojo Ganytojo šventovėse.

– Šiais metais Gavėnios susikaupimą mūsų parapijose praves prieš trejetą metų tarpe vasarą praleidęs dabartinis Vilniaus katedros klebonas kun. Ričardas Doveika. Anapilyje susikaupimui numatytos dienos: nuo kovo 19, penktadienio, iki kovo 21, sekmadienio. Wasaga Beach Gerojo Ganytojo šventovėje – kovo 17, trečiadienį, o Delhi Šv. Kazimiero šventovėje – kovo 18, ketvirtadienį. Skatiname visus parapijiečius tas dienas pasvęsti dvasiniam atsinaujinimui ir tinkamai pasiruošti Velykų šventėms.

– Gauta žinia, kad mūsų Gerojo Ganytojo misijos parapijiečio Vlado Rukšio brolis kun. Petras Rukšys, SDB, ištikimai besidabavęs Brazilijos lietuvių tarpe, nukrito laiptais žemyn, gulėjo keletą dienų visiškai paralyžuotas ir dabar mirė.

– Anapilio knygyne gautas *Lithuanian Heritage* nr. 1. Taipgi galima įsigyti dr. Č. Jonio meniškai paruoštą mūsų parapijos deimantines sukakties iškilmių vaizdajuostę ir kas savaitę gaunamą naują laikraščio *Amerikos lietuvis* numerius.

– Mišios vasario 29, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Praną Augaitį, 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už a.a. Lilę Zabulionienę ir Zabulionių šeimą; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje vasario 28, šeštadienį, 3 v.p.p. už Aleliūnų šeimos mirusius.

Išganytojo parapijos žinios
– Vasario 29, sekmadienį, pamaldos bus 11.15 val. ryto.

– Š.m. ekleminės pamaldos įvyks kovo 17 d., 7 v.v. Prisikėlimo parapijos šventovėje, ir kovo 21 d. 11.15 val. ryto Išganytojo parapijos šventovėje.

– Tarybos posėdis, kuris buvo numatytas kovo 30 d., įvyks savaitę anksčiau, t.y. kovo 23 d., 7.30 v.v. Vandos Norvaišienės bute.

– Praeitą sekmadienį pamaldose giesmiomis ir maldomis buvo paminėta Vasario 16-toji.

Gerbiamą "Tėviškės žiburių" vyriausią redaktorių

prel. dr. PRANĄ GAIDĄ,

sulaukusį garbaus amžiaus, sveikiname ir linkime daug sveikų metų.

Kanados lietuvių žurnalistų sąjunga

S. Prakapas (pirm.) S. Dalius (sekr.) B. Stundžia (įžd.)

Diakono Petro Šarkos, OFM, kunigystės šventimai Toronto Prisikėlimo šventovėje 2003.XII.20. Apeigas atliko vysk. Paulius Baltakis, OFM

Nuotr. D. R. Puteris

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį per 10.30 v.r. Mišias giedojo jungtinis parapijos ir "Volungės" choras.

– Šis trečiadienis, vasario 25, yra Pelenų diena – Gavėnios pradžia. Pelenai bus barstomi ant tikinčiųjų galvų per 8 v.r. ir 7 v.v. Mišias.

– KLKM dr-jos mūsų parapijos skyriaus susirinkimas įvyks šį sekmadienį, vasario 29, po 12 v.d. Mišių parapijos saleje. Programoje misijonieriaus iš Afrikos, kun. H. Šulco, SDB, kalba ir einamieji reikalai.

– Lietuvių ekleminės pamaldos, ryšium su "Krikščionių vienybės savaitę", įvyks kovo 17, trečiadienį, 7 v.v. mūsų šventovėje.

– Metinės parapijos rekolekcijos, kurias praves iš Lietuvos atvykstantis kun. Ričardas Doveika, bus kovo 25-28 d.d.

– Vasario 20 d. palaidotas a.a. Jonas Dirmantas, 76 m. Paliko žmoną Oną, dukras Daną ir Vidą su šeimos ir Lietuvoje broli bei dvi seseris; vasario 20 d. buvo aukojamos laidotuvių Mišios už a.a. Bronislavą Kačiulienę, 89 m., kurios kūnas buvo sudegintas anksčiau. Paliko sūnų Kęstutį su šeima ir seserį Reginą Kybartaitę. Lietuvoje mirė a.a. Aldona Andriukaitienė, Adelės Jurkšaitienės sesuo; ir 104 metų sulaukus a.a. Marcelė Venslovaitienė, Apolonijos Venslovaitienės broliene.

– Pakrikštyti: Rasa Ona Elzbieta, Danos (Dirmantaitės) ir Aro Sužiedėlių dukrelė; Landon John ir Makayla Joanne, Tracy ir Michael Podsidecki dvyniai.

– Žodis tarp mūsų knygutės kovo ir balandžio mėn. yra padėtos šventovės prieangyje. Kaina \$5.

– 2003 metų aukų pakvitavimai šį sekmadienį bus išdėstyti ant stalų bažnyčios prieangyje. Parapijiečius prašom juos pasiimti ir tuo sutaupyti parapijai pašto išlaidas.

– Pradedant kovo 3, trečiadienį, po 7 v.v. Mišių parapijos patalpose dr. Indrė Čuplinskaitė keturis trečiadienius skaitys paskaitas, kurių temos bus Bažnyčios įvairių laikotarpių istorija, studijuojant lo laiko žinomas žmones. Pirmos paskaitos tema: "Kas tas Augustinas?" – susipažinimas su praeities krikščionimis per mūsų pirmtakus.

– Mišios sekmadienį, vasario 29 d.: 8 v.r. prašant sveikatos; 9:15 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 10:30 v.r. už a.a. Teresę Simonaitienę – 3 metinės, už Paulionių ir Klorikaitių šeimų mirusius, už a.a. Anelę Dragušienę; 12 v.d. už a.a. Ramintą Molienę.

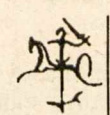
A. a. Eugenijaus Rovo atminimui pagerbti, užjausdami šeimą, gimines bei artimuosius Antanas Bumbulis ir dukros Vida ir Rima su šeimos misijos *Tėviškės žiburiams* aukėjo \$50.

Toronto "Atžalyno" veteranai šoko Montrealio Vasario 16-tosios minėjime Aušros Vartų parapijos saleje vasario 15 d.

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS TORONTE

RRSP ĮNEŠKITE RRSP SANTAUPAS Į MŪSŲ KOOPERATYVĄ

- ♦ Mokame aukštas palūkanas už RRSP GIC investicijas
- ♦ Neimame jokio administracinio mokesčio
- ♦ Prieš 69-tą gimtadienį galėsite lengvai šias santaupas pervesti į RRIF be jokių mokesčių
- ♦ Kiekviena RRSP sutartis apdrausta iki \$100,000.00
- ♦ Norint gauti mokesčių atleidimą už 2003 metus, įnašą į RRSP reikia įmokėti iki 2004 metų kovo 1 d.

Duodame RRSP paskolas

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS VALDŽIAI

Lietuvos ambasadorė prie ŠAS (NATO) Gintė Damušytė, atvykusi iš Belgijos dalyvauti Vasario 16 šventėje, aplankė ir TŽ redakciją. Papasakojo apie savo darbą bei Lietuvos rūpesčius. Ji Briuselyje vadovauja Lietuvos misijai, kurią sudaro įvairūs pareigūnai – 30 asmenų.

Buvęs torontietis kun. Petras Rukšys, Brazilijos lietuvių kapelionas, krisdamas nuo laiptų savo klebonijoje, sunkiai sužeidė, buvo paralyžuotas ir mirė. Kanadoje tebegyvena trys jo broliai ir dvi seserys. Kun. P. Rukšys pastaruoju laiku buvo vienintelis lietuvių kunigas, rūpinęsis lietuvių sielovada Brazilijoje. Jis buvo ir laikraščio *Mūsų Lietuva* redaktorius.

Kanados lietuvių fondas primena, kad paramai gauti prašymo anketos organizacijoms 2004-osiems metams turi būti grąžintos iki šių metų kovo 15 d. Organizacijos, gavusios paramą 2003-iais metais, turi pristatyti arba organizacijos "exemption" numerį, arba pateisinamus dokumentus už gautą paramą iki šių metų kovo 1 d. To reikalauja Kanados valdžia. Organizacijoms, nepristačiusioms pateisinamųjų dokumentų parama 2004-iais metais nebus teikiama.

Studentų stipendijos gauti anketos jau paruoštos ir jas galima atsiimti asmeniškai fondo raštineje pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.; paprašyti elektroniniu paštu – klfondas@on.aibn.ca; paprastu paštu arba telefonu 416 889-5531. Anketos turi būti grąžintos į KLF raštinę iki 2004 m. gegužės 15 d. Inf.

Muziejaus-archyvo žinios
– Prieš Vasario 16-tosios minėjimą Anapilyje, sekmadienį, vasario 22, gausius būrys lankytojų džiaugėsi Lietuvos senų žemėlapių paroda ir klausėsi žemėlapių savininko Jay Richardson kalbos. Esame labai dėkingi J. Richardson už žemėlapių paskolinimą. Taip pat dėkojame Vilijai Gačionytei už rodinį išdėstymą, Linai Mockutei už pagalbą parodos metu, Jūratei ir Kastyčiui Batūroms už talką jos rengime.

Lietuvių Namų žinios
– Vasario 22 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 140 svečių. Pranešimą padarė LN kultūros komisijos narys B. Stundžia. Svečių knygoje pasirašė plk. lt. Gediminas Grina, Lietuvos gynybos atašė JAV ir Kanadoje, su šeima.

– Lietuvių Namų ir Labdaros valdybos posėdis įvyks kovo 18, ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų sekljoje.

– 2003 m. Dainų šventės pirmosios dalies ansambliai vakaro "Versmo spalvos" vaizdajuostė bus rodoma LN sekljoje kovo 14, sekmadienį, 1.30 v.p.p. Dainų ir šokių dienų vaizdajuostės bus rodomos vėliau. LN kultūros komisija turi 178 įvairių žanrų vaizdajuosčių bei 40 dalių "Giminių" serialo komplektą. Norintieji jas nuomot ir įsigyti, prašomi kreiptis tel. 416 769-1266 arba el.paštu ykuls@ycom.com.

Kviečiame į
SNAIGĖS ŠILEIKIENĖS
naujos kūrybos parodą
Snaigė bus galerijoje
vasario 28, šeštad., nuo 12 v.d. iki 6 v.v.
vasario 29, sekmad., nuo 12 v.d. iki 6 v.v.
kovo 6, šeštad., nuo 12 v.d. iki 6 v.v.
propeller
CENTRE FOR THE VISUAL ARTS
984 Queen Street West (į rytus nuo Ossington) (416) 504-7142

Judita Leitaite
Akompaniatorė - Leokadija Paulauskaitė
Programoje klasikinės ir estradinės melodijos
2004 m. vasario 29, sekmadienį, 2 v.p.p.
Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W.
Bilieto kaina - \$20 Rengėjai - LN/Visuomeninės veiklos komitetas

PRANEŠIMAS JAUNIMUI
Toronto Lietuvių Namų švietimo fondas "Labdara" išduoda paraškas stipendijoms gauti. Dėl smulkesnės informacijos prašome kreiptis Lietuvių Namų raštineje, 1573 Bloor Street West, Toronto, Ont., M6P 1A6, darbo valandomis tel. 416-532-3311. Užpildyta paraška turi būti grąžinta į LN raštinę iki š.m. kovo 20 d.
TLN švietimo fondas "Labdara"

Slaugos namų žinios
– Slaugos namams aukėjo: E. R. Kurak – \$1,000 (koplyčios įrengimui ir J. Kurak atminimui); H. Servage – \$500; S. A. Allen – \$200; T. F. Reardon – \$100; Mr. & Mrs. R. Cerney – \$20 (JAV); P. Taddei – \$10; L. N. Borodczak – \$75; J. R. Caranci – \$25; Vasagos moterų būrelis – \$200. A. a. E. Rovo atminimui A. Valadkienė aukėjo \$100. A. a. dr. Alekso Valadkos mirties metinių proga \$100 aukėjo A. Valadkienė koplyčios įrengimui. A. a. S. (Grubevičiūtės) Hope atminimui W. Žukauskas aukėjo \$100.
– Besidomintys Slaugos namais informacijos gali gauti interneto tinklalapyje www.labdara.ca.
– Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

IEŠKAU nerūkančios namų prižiūrėtojos/auklės gyventi kartu. Skambinti tel. 416 225-8632, nešiojamas 416 358-1212.

MEDICINOS SESUO, turinti didelę ligonių slaugomos patirtį, norėdų gauti darbą panašioj srity. Gali gyventi kartu bei važiuoti į bet kurį Ontarijo miestą. Skambinti Marytei tel. 416 767-7159.

"BALTIC TREE SERVICE" – Žiema yra geriausias ir sveikiausias laikas nugenėti medžius ir krūmus. Nelaikyti pavasario! Darbas garantuotas. Danius Lelis: 647 519-2299 (nešiojamas).

MONTREALQUE

Užgavėnių vakaronė vasario 21, šeštadienį, Aušros Vartų parapijos saleje surengta šaulių, skautų ir šeštadieninės mokyklos praejo sekmingai. Buvo vaikų kaukių paradas ir visi vaikai buvo apdovanoti dovanėlimis. Dalyviai išvydo Kanapinio (Juozo Domarko) ir Lašininio (Donaldo Gedriko) kovą, kurią lengvai laimėjo liesas, vikrus Kanapinis. Renginio pranešėja – Vida Ilijanskienė. Muziką tvarkė Juozas Domarkas ir Aleksandras Piešina. Visi vaišinos labai skaniais kelių rūšių blynais. Veikė loterija, baras. Nors ir nelabai gausus, atsilankusių būrys linksmai praleido šeštadienio vakarą.

Aušros Vartų parapijiečių susirinkimą vasario 22 d. malda atidarė kleb. Ričardas Birbilas ir pakvietė komitetą pirm. Bronių Nėdvarą susirinkimą pravesti. Korėjiečių krikščionių bendruomenė (United Church) norėjo nuomoti šventovę, salę, virtuvę ir kitas patalpas. Nors metinės pajamos būtų apie \$10,000, parapijiečiai atvirai ir aiškiai pasisakė prieš. Aušros Vartai yra ne tik šventovė, bet ir vienintelis visuomeninis ir kultūros centras mūsų bendruomenėje, kurį turime ir privalome išlaikyti savo

veiklai. Pasiūlymas buvo vienbalsiai atmetamas.

L.K. Mindaugo – Neringos šaulių kuopos susirinkimas įvyks Aušros Vartų parapijos saleje kovo 7, sekmadienį, po pamaldų. Šaulių dalyvavimas būtinas.

Montrealio baltiečių menininkų draugija rengia meno parodą Aušros Vartų parapijos saleje. Paroda vyks balandžio 24 – 25 dienomis (šeštadienį ir sekmadienį). Parodą bus galima lankyti šeštadienį nuo 10 v.r. iki 8 v.v. ir sekmadienį nuo 9 v.r. iki 4 v.p.p. Oficialus atidarymas bus balandžio 24, šeštadienį, nuo 5 v.v. iki 8 v.v. Draugijos valdyba: pirm. Romas Verbyla, vicepirm. Kersti Sunne, sekr. Dzindra Palejs.

Aukų sąrašas Vaiko tėviškės namams P. Šultės atminimui pasitaikė nemaloni klaida – 15 dol. auka buvo Marijos Barteskiens, o ne M. Baršauskienės. G. Kudžmienė atsiprašo už klaidą.

Metiniai "Kazimierinių" pietūs rengiami vasario 29, sekmadienį, 1 v.p.p. Šv. Kazimiero parapijos saleje. Garbės svečias bus prel. Edmundas Putrimas iš Toronto. Kaina suaugusiems – \$25, moksleiviams – \$10. Visi kviečiami dalyvauti. A.S.K.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Vasario 16-tosios iškilmingas minėjimas įvyko Anapilio didžiojoje saleje vasario 22, sekmadienį, 4 v.p.p. Prieš minėjimą KLB muziejuje archyve vyko senovinių Lietuvos žemėlapių parodos atidarymas. Minėjimo programai vadovavo R. Sakalaitė-Jonaitienė. Toronto "Volungei" sugiedojus Tautos ir Kanados himnus bei giesmę "Už Lietuvą Tėvyne", choras atliko dar keletą dainų. Sceną pajavirino gražios jaunimo choro kelionės, Dainų šventės, Lietuvos vaizdų skaidrės. Prisiminimus iš Dainų šventės skaitė Darius Kuras ir Laima Underienė.

Sveikinimus žodžiu tarė Lietuvos ambasadorė Kanadai Sigutė Jakštontytė, Garbės generalinis konsulas Haris Lapas ir KLB krašto valdybos pirmininkė Rūta Žilinskienė. Taip pat sveikino parlamentarė Sarmite Bulte ir Mississaugos burmistrė Hazel McCallion.

Ambasadorė S. Jakštontytė pranešė, kad ordinais už pagalbą Lietuvai yra apdovanoti kanadiečiai dr. Romas Vaštokas, Antanas Šileika ir adv. Algis Pacevičius. R. Žilinskienė įteikė prel. Edmundui Putrimui metinę a.a. dr. S. Čepo įsteigta visuomeninio ninko premiją, kurios mecenatas – Prisikėlimo kredito kooperatyvas. Už neuilstamą darbą Šaulių veikloje Toronte pagerbtį Vytautas ir Irena Pečiuliai. Žymenis jiems įteikė ir pasveikino iš Vašingtono atvykęs plk. leit. Gediminas Grina, Lietuvos gynybos atašė JAV ir Kanadoje.

Atvykusi iš NATO būstinės Briuselyje, Belgijoje, Lietuvos ambasadorė prie NATO Gintė Damušytė skaitė paskaitą "Iššūkiai transatlantinėms vertybėms ir tarptautiniam saugumui: Kas jungia Lietuvą, Kanadą ir NATO?" Po paskaitos Toronto "Gintaras" šoko linksmus tautinius šokius, o prisiminimais iš Dainų šventės dar pasidalino Viktorija Benotaitė ir Jonas Didžbalis. KLB Toronto apylinkės pirmininkei Danutei Garbaliuskienei tarus padėkos žodį, minėjimas užbaigtas vašėmis ir kaimo kapelos muzika. Inf.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Moksleiviams Gavėnios rekolekcijos

Kviečiame visus moksleivius gausiai susiburti ir draugų tarpe praleisti dvasingą savaitgalį rekolekcijose, besimeldžiant ir stiprinant savo ryšį su Dievu!

KUR? Dainavoje, Manchester, MI.; **KADA?** 2004 m. kovo 19 d., 7 v.v. iki kovo 21 d., 12 v. d.; **KAS?** Lietuviškai kalbantys jaunuoliai nuo 8 iki 12 skyrius; **SU KUO?** Prel. Edžiutė Putrimė, Birute Bublione, Vija Bubllyte, Saulute Tamušonaitė, Laura Rukšenaite, Lina Bubllyte, Rusne Kasputienė; **KAIP?** Automobiliiu, lėktuvu, laivu(?); **KIEK?** \$75, išrašydami čekius: *Religious Aid*.

Skubiai registruokitės iki vasario 28 d. pas Rusnę Kasputienę: rusnen@hotmail.com Tel. 734 454-1142. Vietos Baltuose Rūmuose ribotos!

Paieškojimas
Ieškome Laimos Matulevičiūtės (Laima Matula). Laima yra dukterė a.a. Stasės Matulevičienės, mirusios 2003 m. spalio 19 d. Žinančius apie Laimą ar jos gyvenvietę prašomi pranešti testamentu vykdytojams: Pranui Čeponkui tel. 416 233-5249 arba Teodorui Stanuliui tel. 416 231-4937, nešiojamas 416 879-4937, faksas 416 769-1524 (Re/Max West Realty Inc.) arba rašyti: T. Stanulius, 81 Norseman St., Toronto, Ont. M8Z 2P7, Canada.

NUOMOJAMAS namas (town house) Dundas-High Park rajone. 3 miegamieji, kiemas, garažas. Nuoma \$1350 mėn. Skambinti tel. 416 207-0637.

JOTVA CONSTRUCTION
Atlieka stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323 arba 416 882-8531.

ISNUOMOJAMAS BUTAS 3 kamb. antrame aukšte Vilniaus senamiestyje netoli Aušros Vartų prie Filharmonijos; butas prabangiai įrengtas, su naujais baldais ir buitine technika; yra židiny, aukštos lubos, saugi pastatymo vieta automobiliiui uždaramė kieme. Kreiptis tel. (613) 545-9284, (613) 539-3067.

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca